

TOEKOMSTVISIE MUZIEKONDERWIJS

BLOEMENDAAL

MAART 2024

1	INLEIDING	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Onderzoeksvraag	3
1.3	Aanpak onderzoek	4
1.4	Leeswijzer	4
2.	HUIDIGE SITUATIE	5
2.1	Terugblik	5
2.2	Huisvesting Muziekschool	5
2.3	Juridische grondslag	6
2.4	Organisatiestructuur en docenten	7
2.5	Aanbod Muziekschool	10
2.6	Leerlingen en deelnemers	11
2.7	Tarieven lessen en cursussen	13
2.8	Overige inzet en activiteiten Muziekschool	14
2.8.1	Aanvullende activiteiten voor leerlingen	14
2.8.2	Verhuur ruimten	14
2.8.3	Activiteiten gerelateerd aan het sociaal domein	15
2.8.4	Inzet op basisscholen	16
2.8.5	Samenwerking en overleg	18
2.9	Financieel beeld Muziekschool	19
2.9.1	Begroting en werkelijke uitgaven en inkomsten	19
2.9.2	Vergelijking gemeentelijke bijdrage Bloemendaal met landelijke cijfers	20
2.9.3	Informatie over onderdelen van de kostenplaats Muziekschool	21
3.	TOEKOMSTVISIE MUZIEKONDERWIJS	24
3.1	Inleiding	24
3.2	Schets van de gemeente Bloemendaal	24
3.3	Amateurkunst in Nederland	25
3.4	Waarde van muziekonderwijs	26
3.5	Waarde van muziekscholen	27
3.6	Onze ambities, kernwaarden en doelstellingen	28
3.6.1	Ambities	28
3.6.2	Kernwaarden en doelstellingen	29
3.7	Scenario's organisatievorm	35
3.7.1	Scenario A: voortzetting publiekrechtelijke organisatievorm	36
3.7.2	Scenario B: voortzetting publiekrechtelijke organisatievorm aangevuld met adviescommissie	38
3.7.3	Scenario C: overgang naar verzelfstandigde organisatie (privaatrechtelijke organisatievorm)	39
3.7.4	Draagvlak docenten en medewerkers Muziekschool	43
3.7.5	Proces en planning	43
3.7.6	Vergelijking Scenario's A, B en C	44
BIJLAGEN		46
Bijlage 1	Overzicht leerlingen en deelnemers Muziekschool 2020-2021 t/m 2022-2023	
Bijlage 2	Overzicht tarieven Muziekschool 2023-2024	

1.1 Aanleiding

In de gemeente Bloemendaal wordt sinds 1977 met inzet van de Muziekschool Jaap Prinsen (hierna: Muziekschool) buitenschools muziekonderwijs geboden. De Muziekschool maakt onderdeel uit van de gemeentelijke organisatie. In de eerste jaren werd door de directie gewerkt vanuit het gemeentehuis en gaven de docenten les op verschillende plekken in de gemeente. Sinds 1985 heeft de Muziekschool een eigen locatie: Korte Zijlweg 9b.

De afgelopen 20 jaar zijn steeds meer gemeentelijke muziekscholen opgeheven of verzelfstandigd. Dit proces is in veel gemeenten versneld door noodzakelijke bezuinigingen, vaak als gevolg van de financiële druk vanuit de gedecentraliseerde taken in het Sociaal Domein. De keuze om te bezuinigen op muziekonderwijs ligt dan voor de hand, omdat sprake is van een relatief hoge kostenpost terwijl het aanbieden ervan geen wettelijke taak voor gemeenten is. Ook in de gemeente Bloemendaal is op diverse momenten, veelal bij bezuinigingsrondes, de mogelijkheid van het bezuinigen op de gemeentelijke muziekschool ter sprake gekomen. Zo ook bij de behandeling van de Kadernota 2021 (raadsvergadering 2 juli 2020).

Kadernota 2021: amendement

De Kadernota 2021 kende een bezuinigingsvoorstel op de Muziekschool met als scenario's:

- gedeeltelijke bezuiniging via: privatiseren met een lagere gemeentelijke bijdrage of via een vermindering van het aanbod van de Muziekschool (bijvoorbeeld minder lessen of les in minder instrumenten);
- maximale bezuiniging via: privatiseren en (op langere termijn) beëindigen bijdrage of het opheffen van de Muziekschool.

In reactie op dit voorstel heeft de raad bij de behandeling van de Kadernota 2021 een amendement aangenomen gericht op het starten van een onderzoek naar:

1. de financieel duurzame verzelfstandiging van de Muziekschool, dit in goed overleg met de school;
2. de mogelijkheden om de tarieven te verhogen zonder dat de (kinderen van ouders met) lage inkomens daardoor worden getroffen.

Uitvoering amendement

Ter uitvoering van het amendement heeft Adviesbureau Berenschot in 2021 een onderzoek uitgevoerd. De resultaten daarvan zijn vastgelegd in het rapport "*Haalbaarheidsonderzoek duurzame verzelfstandiging gemeentelijke muziekschool Bloemendaal*" (december 2021). Het college heeft dit rapport voor kennisgeving aangenomen en begin 2022, zonder standpuntbepaling, aan de raad toegestuurd. Bespreking heeft vervolgens in oktober 2022 plaatsgevonden in de Commissie Samenleving. De hierbij door de commissie gestelde vragen zijn door het college beantwoord bij brief van 28 november 2022. Tevens is door het college toegezegd dat een beeldvormende avond over het onderwerp zou plaatsvinden en dat een visiestuk zou worden opgesteld.

Behandeling in commissie en raad (oktober 2023)

Het geschetste traject heeft geleid tot behandeling van het onderwerp in een beeldvormende avond in mei 2023 en een voorstel van het college dat besproken is in de Commissie Samenleving van september 2023. De punten van besluitvorming riepen echter zodanige vragen op dat het voorstel van de raadsagenda (5 oktober 2023) is gehaald. Hierbij is door de raad aangegeven dat het rapport van Berenschot en het collegevoorstel al te veel gericht waren op verzelfstandiging van de Muziekschool. En dat niet werd voldaan aan de eerder toegezegde opstelling van een toekomstvisie. Het college heeft als reactie toegezegd met een nieuw voorstel te komen.

1.2 Onderzoeksvraag

Doel van de voorliggende notitie is:

- een basis bieden voor het nemen van een gedegen besluit over de toekomst van het muziekonderwijs, c.q. de Muziekschool. Dit via de opstelling van een toekomstvisie.

Met deze rapportage beoogt het college te bieden:

- nader inzicht in de huidige situatie van het muziekonderwijs, c.q. de Muziekschool: organisatorisch, financieel, qua aanbod, bereik en samenwerking;
- een visie met ambities, kernwaarden en doelstellingen ten aanzien van het muziekonderwijs, c.q. de Muziekschool;
- de stappen en kaders die nodig zijn om de ambities en doelstellingen te realiseren (inhoudelijk, juridisch, financieel); met daarbij:
- nader inzicht in de mogelijke scenario's qua organisatievorm.

Uit de behandeling in de Commissie Samenleving van september 2023 kan worden afgeleid dat de oorspronkelijke beweegreden - bezuiniging - niet (meer) het primaire doel is, maar dat er behoefte is aan een bredere discussie over het muziekonderwijs en de Muziekschool. Om te kunnen komen tot een traject waarbij vanuit een visie en op een zorgvuldige wijze kan worden gezien of - en zo ja welke - (inhoudelijke, financiële en organisatorische) stappen gezet moeten worden om de ambities te kunnen realiseren. Daarbij worden de volgende punten van belang geacht: innovatiekansen optimaal benutten, het nog meer dan nu de Muziekschool een begrip laten worden, het nog meer dan nu bereiken van alle kernen van de gemeente Bloemendaal, het optimaal benutten van het gebouw en het financieel zo zakelijk mogelijk functioneren, met behoud van de financiële toegankelijkheid voor minder draagkrachtigen.

1.3 Aanpak onderzoek

Het onderzoek is gestart in november 2023 en heeft bestaan uit deskresearch van relevante (beleid)documenten, artikelen en databestanden. Dit ter verzameling van de vereiste informatie en ten behoeve van de vergelijking met verschillende andere gemeenten en muziekscholen. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met: de betrokken portefeuillehouder, directie en docenten van de Muziekschool, vertegenwoordigers van het onderwijs, Welzijn Bloemendaal, het bestuur van de Stichting Vrienden Muziekschool Bloemendaal. En met medewerkers van verschillende gemeentelijke teams: juridisch, HRM, financiën, beleid, onderwijs, communicatie, beheer en onderhoud.

1.4 Leeswijzer

Deze notitie laat zich als volgt lezen. Hoofdstuk 2 beschrijft de huidige situatie. We doen dit op organisatorisch, juridisch, financieel en inhoudelijk vlak. Ook kijken we naar de huisvesting. Het betreft deels de reeds bekende gegevens uit de rapportage van Adviesbureau Berenschot uit 2021, deels aanvullende en geactualiseerde informatie.

Vervolgens geven we in hoofdstuk 3 onze visie op het muziekonderwijs en op de Muziekschool. We schetsen onze ambities, kernwaarden en doelen. En geven aan hoe die gerealiseerd kunnen worden. Wat gaat nu goed, waar zien we hiaten, waar liggen kansen voor verbetering en wat is daarvoor nodig? We geven daarbij drie scenario's op organisatorisch vlak.

Als kanttkening merken we op dat de nadruk in deze notitie ligt op het *buitenschools* muziekonderwijs. Dit is het onderwijs dat niet tot het regulier primair onderwijs wordt gerekend. Oftewel het muziekonderwijs in de vrije tijd. Het *binnenschools* muziekonderwijs is - als onderdeel van cultuureducatie - een (financiële) verantwoordelijkheid en taak van het onderwijs. Natuurlijk bespreken we wel de (ondersteunende) rol die de Muziekschool bij het *binnenschools* muziekonderwijs op de scholen voor primair onderwijs in Bloemendaal vervult.

2. HUIDIGE SITUATIE

2.1 Terugblik

Als enige regiogemeente heeft de gemeente Bloemendaal - met name op grond van financiële argumenten - het buitenschoolse muziekonderwijs in 1977 niet laten opgaan in de Gemeenschappelijke Regeling Muziekcentrum Zuid-Kennemerland¹, maar geopteerd voor een eigen muziekschool met docenten en directie in gemeentelijke dienst: de Muziekschool Jaap Prinsen, genoemd naar de toenmalige directeur van de school.

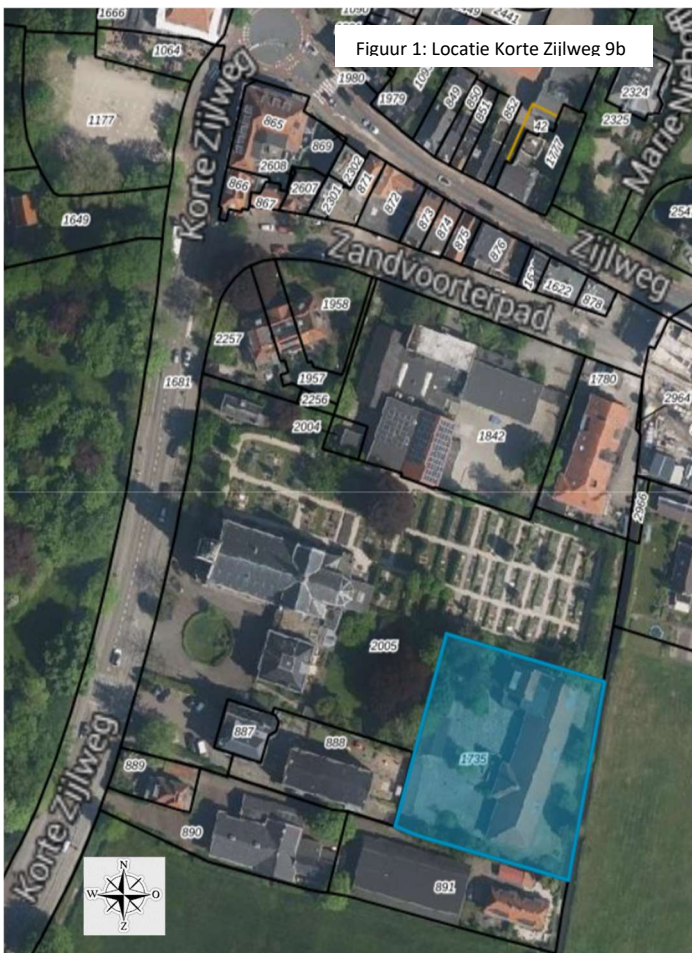
De eerste jaren was het raadhuis de thuisbasis van het personeel van de Muziekschool en gaven de docenten les op verschillende plekken in de gemeente. In 1985 werd een eigen gebouw voor de Muziekschool aangeschaft. Met de nieuwbouw van de Aloysiusschool in Overveen kwam de rooms-katholieke Mariaschool vrij en kon de gemeente Bloemendaal over het gebouw aan de Korte Zijlweg beschikken. Het pand is destijds met behulp van architect Nickers, gespecialiseerd in het verbouwen van panden voor muziekbeoefening en muziekonderwijs, aangepast.

2.2 Huisvesting Muziekschool

De Muziekschool is gevestigd aan de Korte Zijlweg 9b, 2051 BD, in Overveen. Het perceel treft u aan in **Figuur 1** (blauw gearceerd) en **Figuur 2**.

Algemene informatie

De kadastrale grootte van het perceel is 2.650 m². Het pand dateert uit 1928 en heeft een oppervlakte van 765 m² en een grondvlak van 642 m². De maximale bouwhoogte van het perceel is 8 meter, de maximale goothoogte 5 meter. Het bestemmingsplan geeft als functie Maatschappelijk. De boekwaarde van het pand is € 0,-. Het pand heeft geen energielabel.

Figuur 1: Locatie Korte Zijlweg 9b

Westelijk grenst het perceel aan de parochiekerk Onze Lieve Vrouwe Onbevlekt Ontvangen en aan Robinson Kinderopvang. In het noorden grenst het perceel aan de Begraafplaats van de kerk, in het zuiden aan enkele woningen. Het perceel is aan de oostzijde gelegen tegen de grens van Haarlem, bestaande uit niet bebouwde grond.

Indeling pand

Het pand heeft op de begane grond 4 lokalen van elk circa 50 m², een aula van circa 100 m², een lesruimte van ongeveer 32 m² en 3 kleinere ruimten, variërend van 11 m² tot 18 m² (waaronder opslagruimte en kantoorruimte). De begane grond heeft 5 toiletten, waaronder een mindervalide toilet.

De etage bestaat uit 2 leslokalen van circa 42 m² en een kleinere lesruimte van 18 m². En een zolderruimte van ongeveer 48 m², die vanwege de onderhoudsstaat en het ontbreken van daglicht niet voor lessen gebruikt kan worden.

De etage is bereikbaar via een brede trap; het pand heeft geen lift.

¹ De Gemeenschappelijke Regeling Muziekcentrum Zuid-Kennemerland is per 2008 opgeheven. Momenteel wordt het betreffende muziekonderwijs in de regio aangeboden als onderdeel van de Stichting Hart (via een vereniging van zelfstandige docenten).

Aan de voorzijde van het pand ligt het voormalige schoolplein met fietsenstalling. Ook bevindt zich sinds 1980 op het schoolplein een ruimte van circa 60 m². Deze ruimte is in gebruik van een kunstenaar.

Het pand is vanaf de Korte Zijlweg niet zichtbaar. De toegang tot het perceel loopt via een smal pad vanaf de Korte Zijlweg, langs Robinson Kinderopvang. Een (laag) hek verschaft toegang tot het schoolplein.

Figuur 2: Perceel Korte Zijlweg 9b

Gebruik van het pand

De Muziekschool gebruikt het pand in de middagen voor het geven van muzieklessen. Het pand wordt in de dagdelen 9.00 uur tot 12.00 uur, in de avonden en in de weekends door de Muziekschool niet of nauwelijks gebruikt voor muziekonderwijs. Ook op de vrijdagmiddag vindt geen muziekonderwijs in het pand plaats.

Op de niet voor muzieklessen gebruikte uren kunnen de ruimten door derden gehuurd worden. Deze verhuurtaak ligt bij de Muziekschool. In paragraaf 2.8.2 gaan we daar nader op in.

2.3 Juridische grondslag

De gemeenteraad heeft in 1977 besloten over te gaan tot de stichting van een gemeentelijke muziekschool. De juridische grondslag hiervoor is de *Verordening tot regeling en instandhouding van een gemeentelijke muziekschool*. Deze verordening is gericht op de regeling en instandhouding van een gemeentelijke muziekschool per januari 1978.

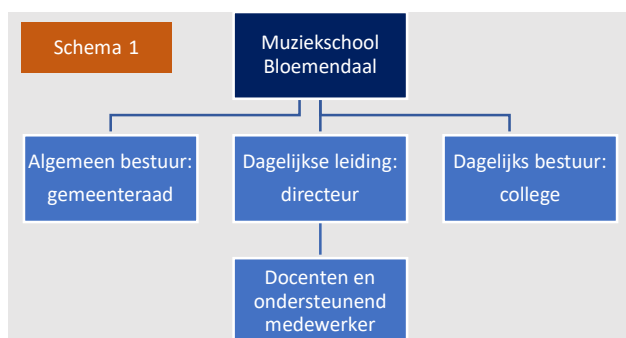
Feitelijk wordt er al geruime tijd niet meer op alle onderdelen volgens de verordening gewerkt. Dat is niet verwonderlijk: de verordening is sinds 1977 niet geactualiseerd of gewijzigd en is daardoor sterk verouderd en niet meer in lijn met verschillende (organisatie) ontwikkelingen.

Zo berust het **algemeen bestuur** van de muziekschool op grond van de verordening bij de gemeenteraad. En het **dagelijks bestuur** bij het college. De taak van het college is het toezicht houden op de dagelijkse leiding van de muziekschool, het vaststellen van de lesroosters en leerplannen en het verdelen van de lessen over de in de gemeente aanwezige, voor muziekonderwijs geschikte locaties. Deze laatste zin dateert uit de periode vóór aanschaf van het pand Korte Zijlweg 9b (1985).

Een dergelijke rolverdeling is in lijn met de periode vóór de *Wet dualisering gemeentebestuur* (2002). In die periode kon de gemeenteraad gezien worden als het algemeen bestuur van de gemeente, het college kwam het meest overeen met een dagelijks bestuur dat namens de gemeenteraad de gemeente bestuurde. Sinds de

invoering van de Wet dualisering gemeentebestuur heeft de gemeenteraad echter vooral kader stellende en controlerende taken en het college bestuurlijke en uitvoerende taken. Binnen de door de gemeenteraad gestelde kaders bestuurt het college van B&W de gemeente, de gemeenteraad controleert de wijze waarop het college zijn taken uitvoert. De genoemde verordening is op dit punt verouderd.

De **dagelijkse leiding** berust bij de directeur, die op grond van de verordening door de raad wordt benoemd en ontslagen en geschorst door het dagelijks bestuur. De benoeming van de huidige directeur in 2006 is niet gebeurd conform de verordening: betreffende benoeming heeft - in lijn met de *Wet dualisering gemeentebestuur* - plaatsgevonden door het college. Het overige personeel van de Muziekschool wordt benoemd, geschorst en ontslagen door het college, op voordracht van de directeur. Deze werkwijze is tot nu toe altijd gevolgd.

De administratie van de Muziekschool is op grond van de verordening opgedragen aan de (destijds bestaande) afdeling Onderwijs en Personeelszaken. Momenteel worden de administratieve taken binnen de gemeente uitgevoerd door de afdeling HRM (onder andere de salarisadministratie) en Financiën (facturaties). Op beleidsmatig vlak is de beleidsambtenaar Cultuur accounthouder. De verordening maakt geen melding van de beheertaken (onderhoud): dit is binnen de

organisatie in de lijn ingevuld. De verordening maakt ook geen melding van de plaatsing van de directeur binnen een bepaalde afdeling. Vanuit praktisch oogpunt is de directie is geplaatst in het Domein Sociaal.

De directeur is, na afstemming met het college als dagelijks bestuur, verantwoordelijk voor de aansturing en het bewaken van de budgetten.

Inhoudelijk dient het college jaarlijks vóór 31 december aan de raad verslag uit te brengen over het verloop van het muziekonderwijs in het afgelopen schooljaar. We zien dat dit, mede door de coronaperiode en de onzekerheid over de toekomst van de school, de afgelopen jaren niet is gebeurd.

Het boekjaar, tevens begrotingsjaar en cursusjaar, loopt op grond van de verordening van 1 september tot en met 31 augustus. In de gemeentebegroting is sprake van een budget voor de Muziekschool per kalenderjaar. De verordening zegt niets over de aankoop van instrumenten ten behoeve van de Muziekschool. Deze worden in de praktijk veelal verworven via fondsen, erflaten of schenkingen. Of zijn eigendom van de docenten van de Muziekschool. Leerlingen zelf huren hun instrument via particuliere aanbieders.

Het niet meer actueel zijn van de *Verordening tot regeling en instandhouding van een gemeentelijke muziekschool* impliceert dat - los van de organisatorische vorm waarvoor bij voortzetting van het muziekonderwijs wordt geopteerd - betreffende verordening heroverwogen dient te worden.

2.4 Organisatiestructuur en docenten

De Muziekschool maakt onderdeel uit van de gemeentelijke organisatie en heeft daarmee een publiekrechtelijke status. De medewerkers met een aanstelling zijn in dienst van de gemeente Bloemendaal. Dit betreft, naast de directeur en de ondersteunende medewerker die beiden ook als docent werkzaam zijn, 15 docenten met een parttime gemeentelijke vaste aanstelling. Dit betrof 10 jaar geleden nog 24 docenten². Daarnaast zijn er op dit moment 5 docenten, op eigen verzoek en vanuit belastingtechnisch oogpunt, via een ZZP-constructie aangesteld. **Tabel 1** geeft inzicht in het aantal docenten, de arbeidsrechtelijke status, het aantal lesgebonden uren en het instrument, c.q. de activiteit. We lichten de tabel in het onderstaande toe en geven nadere informatie.

² Jaarverslag Muziekschool 2012-2013

Tabel 1 Overzicht docenten en inzet Muziekschool (peildatum oktober 2023)									
Docenten	Instrument	Lesgebonden uren per week	Lesgebonden minuten per week	Inschaling Cao Gemeenten Hoofdstuk 14	Overige uren Cao Gemeenten Ondersteuning en directie		ZZP-uren	ZZP-minuten	Bekostiging inzet
Inzet via gemeentelijke vaste aanstelling		totaal 113,3 uur							
1	Cello	9	40	8	-				Kostenplaats Muziekschool
2	Piano	10	55	8	-				
3	Piano/keyboard	6	55	8	-				
4	Saxofoon	1	-	8	-				
5	Zang licht	6	30	8	-				
6	Piano	2	30	8	-				
7	Piano	14	35	8	-				
8	Piano	15	30	8	-				
9	Viool	4	25	8	-				
10	Viool	7	-	8	-				
11	Klarinet	1	30	8	-				
12	Trompet	8	50	8	12				
13	Blokfluit	2	45	8	-				
14	Muziek en beweging en muziektheater	3		9	-				
15	Slagwerk	8	30	8	-				
16	Blokfluit	8	-		-				
17	Hobo	1	45	8	32				
ZZP-inzet i.p.v. gemeentelijke aanstelling		totaal 27 uur							
1	Gitaar						9	20	
2	Fagot						1	30	
3	Viool, speeltuinorkest						8	30	
4	Zang klassiek						2	30	
5	Basgitaar						4	10	
6	Muziek op school						3		
ZZP-inzet via andere gemeentelijke bekostiging									
1	Duin en Kruidkoor						1	30	Separate gemeentelijke subsidie via Stichting Vrienden Muziekschool Bloemendaal

Toelichting en aanvullende informatie Tabel 1

➤ **Cao Gemeenten (Hoofdstuk 14)**

De Cao Gemeenten kent een apart hoofdstuk Kunstzinnige vorming (Hoofdstuk 14). Dit hoofdstuk is van toepassing op de **docenten** van de Muziekschool met een vaste aanstelling. De directeur en de medewerker ondersteuning vallen voor betreffende inzet **niet** onder dit hoofdstuk.

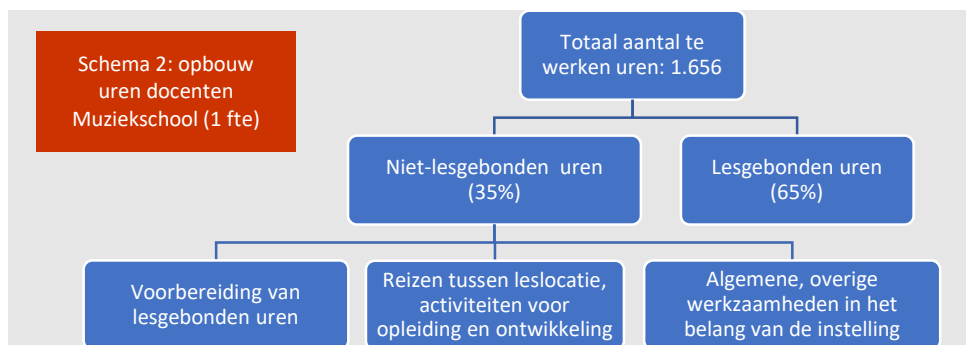
In Hoofdstuk 14 zijn aanvullende en afwijkende bepalingen opgenomen ten aanzien van de rest van de Cao Gemeenten. Zo is sprake van meer verlofuren en verplichte vrije periodes in verband met schoolvakanties. En is sprake van een aparte salaristabel. Ook geldt er een speciale garantieregeling. Deze regeling houdt in dat docenten die uren verliezen door een terugloop in het aantal leerlingen nog gedurende 2 jaar een percentage van het salaris van die verloren uren doorbetaald krijgen³.

Op dit moment wordt landelijk gezien op welke wijze de laatste instellingen voor kunsteducatie die onder de Cao Gemeenten vallen (zoals de Muziekschool), kunnen worden ondergebracht bij de **Cao Kunsteducatie**. Dit onderbrengen staat los van de organisatorische vorm waarvoor geopteerd wordt. Het Landelijk Overleg Gemeentelijke Arbeidsvoorwaarden (LOGA) heeft eind 2023 Bureau Vijverberg advocaten geselecteerd voor deze opdracht. De planning is dat in de loop van 2024 het bureau een rapportage aan het LOGA oplevert. Daarmee gaat binnen afzienbare termijn Hoofdstuk 14 uit de Cao Gemeenten verdwijnen. Dit zal voor werkgevers onder andere leiden tot meer mogelijkheden om bij vacatures te werken met tijdelijke contracten.

Het bovenstaande impliceert dat - los van de organisatorische vorm waarvoor bij voortzetting van het aanbieden van muziekonderwijs wordt geopteerd - de docenten van de Muziekschool binnenkort gaan vallen onder de Cao Kunsteducatie.

➤ **Lesgebonden en niet-lesgebonden uren**

De inzet van docenten met een gemeentelijke aanstelling is op grond van Hoofdstuk 14 van de Cao Gemeenten verdeeld in lesgebonden en niet-lesgebonden uren. In totaal betreft dit op jaarbasis 1.656 uur. Dit is zonder de verplichte verlofuren (428 uur per jaar) die gelijklopen met de schoolvakanties⁴. Schematisch is sprake van het volgende beeld.

In **Schema 2** worden de mogelijke werkzaamheden binnen de niet-lesgebonden uren genoemd. Die opsomming is niet limitatief. En is per docent af te spreken. Dit geeft ruimte voor de werkgever - in dit geval het college - om flexibel met de inzet om te gaan. En bijvoorbeeld specifiek in te zetten op groepsactiviteiten. Ook de percentages kunnen nader worden afgestemd. Zo kan meer worden ingezet op lesgebonden uren. Als dat niet gebeurt, dan is de verdeling op grond van de cao: 65% lesgebonden uren (1.076 uur per fulltime functie) en 35% niet-lesgebonden uren (560 uur per fulltime functie).

³ Er is sprake van een garantie-uitkering bij: vermindering van de aanstelling met minder dan 5 uur. Of, bij een aanstelling van minder dan 10 uur is: als sprake is van ontslag voor minder dan de helft van de uren. De uitkering is gedurende het eerste jaar 70% van het salaris per verloren uur. Daarna betreft het 70% van het minimumloon.

⁴ Dit betekent dat voor muziekdocenten een fulltime functie 2.084 uur omvat, voor overige ambtenaren in gemeentelijke dienst is dit 1.872 uur.

De afgelopen jaren zien we op de Muziekschool een geleidelijke afname van het aantal docenten dat in gemeentelijk dienst is en een toename van de inzet via een ZZP-constructie. In dat laatste geval is sprake van uitsluitend lesgebonden of activiteit gerelateerde uren. En geen verdeling in lesgebonden en niet-lesgebonden uren. Er is in die situaties ook geen sprake van doorbetaling in de schoolvakanties.

In **Tabel 1** staan de uren opgenomen waarin daadwerkelijk les wordt gegeven (de lesgebonden uren). Dat betreft in oktober 2023 voor docenten met een gemeentelijke aanstelling: **113,3 uur** per week. Betrekken we daar de niet-lesgebonden uren bij dan is de totale aanstelling van de docenten in gemeentelijke dienst circa **175 uur per week**. In fte is sprake van afgerond **4,37 fte** docentenzet. De docentenzet vanuit een ZZP-constructie die binnen de kostenplaats voor de Muziekschool plaatsvindt betreft **27 uur** per week. Resumerend is de totale inzet waarin les wordt gegeven ten laste van het budget voor de Muziekschool: **140,3 uur per week** (peildatum: oktober 2023).

Daarnaast is op de peildatum sprake van **1,22 fte** inzet directie en ondersteuning. Deze formatie valt niet onder Hoofdstuk 14 van de Cao Gemeenten en kent de reguliere gemeentelijke uur-opbouw zonder verplicht verlof tijdens schoolvakanties.

➤ **Bepaling aantal lesgebonden uren per jaar**

Hoe wordt het aantal lessen per docent met een gemeentelijke aanstelling concreet bepaald? Elk jaar wordt dat per docent nader afgesproken op basis van het aantal aanmeldingen per 1 oktober van het cursusjaar⁵.

Op dat moment wordt gezien of het aantal lessen in het betreffende cursusjaar overeenkomt met de respectievelijke omvang (zijnde een bandbreedte met een maximale inzet) van het dienstverband. Als er geen ruimte is binnen het contract, ontstaat een wachtlijst. Als er ruimte is binnen het contract, kunnen er niet-Bloemendaalse leerlingen worden toegelaten. En mocht er ook daarna ruimte overblijven, dan wordt van de betreffende docent meer inzet gevraagd op het vlak van uitvoeringen en samenspielen. Anders gezegd, dan wordt meer inzet afgesproken binnen de categorie niet-lesgebonden werkzaamheden (**Schema 2**). Op deze wijze wordt flexibel met de beschikbare inzet omgesprongen. En worden in voorkomende gevallen garantie-uitkeringen (zijnde uitkeringen doordat de gevraagde uurinzet afneemt) voorkomen.

➤ **ZZP-inzet vanuit andere middelen**

In **Tabel 1** is tevens ZZP-inzet opgenomen die niet bekostigd wordt vanuit het Muziekschool budget, maar vanuit andere gemeentelijke middelen. Het betreft de begeleiding van het Duin en Kruidkoor, een activiteit die voorheen in De Kapel plaatsvond. En sinds kort in de Muziekschool wordt aangeboden.

ZZP-inzet vindt tevens plaats bij het lesgeven van leerlingen die niet in Bloemendaal woonachtig zijn en niet geplaatst kunnen worden binnen de beschikbare reguliere uren. Dit geldt voor zowel docenten met een gemeentelijke aanstelling als voor de docenten met een ZZP-constructie. Deze inzet wordt door de (ouders van) leerlingen rechtstreeks aan de docent betaald. Het is daarmee inzet die financieel niet zichtbaar is voor en ten laste komt van de gemeente Bloemendaal. En daarom ontbreekt in de tabel.

2.5 Aanbod Muziekschool

Met de beschikbare uren is vanuit de Muziekschool sprake van een divers en breed (van klassiek tot modern) aanbod, bestaande uit:

- Algemene muzikale vorming (AMV). AMV is de eerste kennismaking met muziek. Deze cursus is speciaal voor kinderen die nog te jong zijn om een instrument te bespelen of die nog geen keuze voor een instrument gemaakt hebben. Allerlei muzikale begrippen worden op speelse manier klassikaal behandeld. Zo komen ritme, tempo, het notenschrift, de melodische vorming, muziek beluisteren, improvisatie en het samenspel aan bod. Ook maken kinderen in de les kennis met de verschillende muziekinstrumenten, zodat ze zelf een keuze kunnen maken voor een instrument.

⁵ Op grond van Hoofdstuk 14 van de Cao Gemeenten dient dit uiterlijk in de 10^e week van het cursusjaar plaats te vinden.

- Individuele lessen instrumenteel of vocaal voor kinderen, jongeren en volwassenen. Met diverse tijdsperiodes (30 of 45 minuten), eenmaal per week of per 2 weken en met een diversiteit aan instrumenten:

Basgitaar	Dwarsfluit	Klarinet	Saxofoon	Viool
Blokfluit	Gitaar	Piano	Slagwerk	Zang (klassiek)
Cello	Hobo	Piano en toetsen	Trompet	Zang (licht)

- Groepslessen. De omvang van de groep (vanaf 2 leerlingen) is afhankelijk van: het instrument en de mogelijke match. Bij dit laatste kan onder andere worden gedacht enigszins gelijke leeftijden van de leerlingen en een enigszins vergelijkbaar niveau.
- Ensembles en cursussen (koren, bands en orkesten). Voor kinderen, jongeren en volwassenen.

2.6 Leerlingen en deelnemers

Tabel 2 geeft inzicht in het aantal leerlingen en deelnemers in de afgelopen 3 cursusjaren. Om te kunnen vergelijken over een langere periode is ook het cursusjaar 2010-2011 in de tabel opgenomen. In **Bijlage 1** treft u een uitgebreider overzicht aan met gegevens over de betreffende aantallen leerlingen per instrument en deelnemers per activiteit in de afgelopen 3 cursusjaren.

Kijken we naar het meest recente cursusjaar (2022-2023) dan blijkt dat de Muziekschool in totaal **455 leerlingen en deelnemers** had. Dit betrof **428 unieke personen**: 27 personen stonden voor meer dan 1 lessort ingeschreven (individueel én in een orkest of koor). In het cursusjaar 2022-2023 betaalden **349 leerlingen en deelnemers** het van toepassing zijnde tarief.

Tabel 2: Leerlingen en deelnemers Muziekschool					
Activiteit	2010-2011		2020-2021	2021-2022	2022-2023
AMV					
Subtotaal	66		15	27	28
Instrumentaal en vocaal onderwijs					
Subtotaal	383		285	280	278
Orkesten en koren					
Subtotaal	132		36	55	93
Subtotaal Lesgeld betalende leerlingen en deelnemers	581		336	362	349
Activiteiten: incidenteel of met geringe/of zonder deelnemersbijdrage					
Muziek op Schoot (geen bijdrage)					25
Duin en Kruidkoor (geringe bijdrage)				20	50
Bennebroek & Vogelenzang koor (incidentele activiteit)					31
Subtotaal				20	106
Totaal aantal leerlingen en deelnemers	581		336	382	455

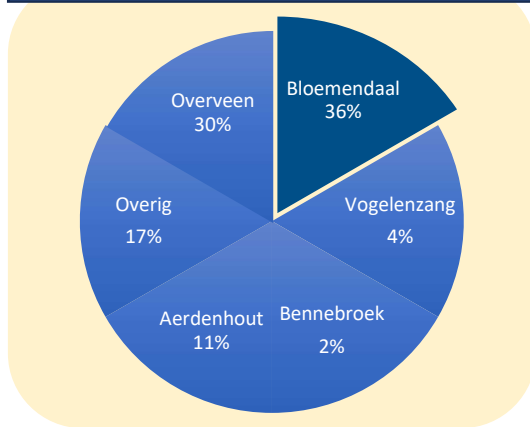
Voor het volledige beeld is gekeken naar het aantal volwassen leerlingen dat individueel les volgt binnen de reguliere uren van de docenten: in het cursusjaar 2022-2023 waren **30 leerlingen** 21 jaar of ouder.

Leerlingen uit andere gemeenten die individueel les willen ontvangen, worden alleen ingeschreven indien de betreffende docent ruimte heeft binnen de overeengekomen reguliere uren. Het tarief dat zij in dat geval betalen is gelijk aan dat van de Bloemendaalse leerlingen. Dit betrof in het peiljaar 2022-2023 een beperkt aantal leerlingen. Indien er binnen de reguliere aanstelling geen ruimte is voor leerlingen uit andere gemeenten dan kan de betreffende docent vanuit ZZP-inzet aan hen lesgeven. Waarbij de docent ruimte huurt in de

Muziekschool. En de betaling rechtstreeks door de (ouders van de) leerling aan de docent plaatsvindt. Dit betrof in het cursusjaar 2022-2023 ongeveer **65 leerlingen**. Deze leerlingen treft u niet aan in de **Tabel 2**.

We zijn tevens nagegaan uit welke dorpskernen de betreffende leerlingen afkomstig zijn. In **Figuur 3** treft u de procentuele verdeling over de kernen aan van de leerlingen die AMV of individueel les volgen op de Muziekschool, gefinancierd vanuit het budget voor de Muziekschool.

Figuur 3: Herkomst leerlingen AMV en individueel onderwijs 2022-2023

Relatief gezien komen de meeste leerlingen uit de dorpskern Bloemendaal. Dat is niet verwonderlijk: bijna 31% van de inwoners van de gemeente is woonachtig in deze kern. De hoge participatie van leerlingen en deelnemers uit de dorpskern Overveen ligt, gezien de locatie van de Muziekschool, ook in de rede.

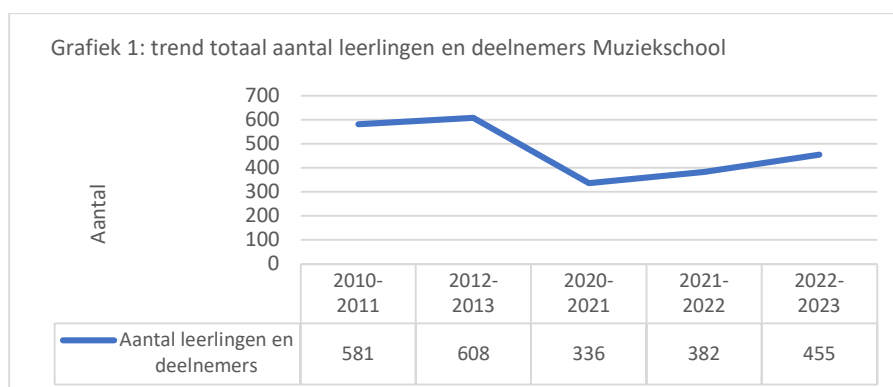
De dorpskernen Vogelenzang en Bloemendaal maken daarentegen relatief weinig gebruik van de Muziekschool. Niet bekend is of de inwoners uit deze kernen gebruikmaken van het (dichterbij gelegen) muziekonderwijs in aanpalende gemeenten.

Kijken we daarnaast naar het totaal aantal leerlingen en deelnemers van de Muziekschool (individuele leerlingen én deelnemers aan orkesten en koren) dan is in 2022-2023 circa 75% woonachtig in de gemeente Bloemendaal en 25% in een andere gemeente. Dit geeft aan dat de Muziekschool ook regionaal een positie inneemt.

Welke trend zien we?

Tabel 2 biedt ook informatie over het aantal leerlingen en deelnemers in 2010-2011. Met daarbij de nuancering: niet duidelijk is of in dat cursusjaar gebruik is gemaakt van dezelfde wijze van berekenen van het aantal leerlingen. Vergelijken we 2010 met 2020 dan is sprake van een daling van 42%. Met dit dalende verloop sluit Bloemendaal aan bij het landelijke beeld. Uit de trends van de Cultuurconnectie⁶ blijkt dat in de periode 2010-2020 het aantal leerlingen van instellingen voor muziekonderwijs in Nederland met circa 40% is gedaald.

De verwachting van de Cultuurconnectie was dat de daling na 2020 niet verder zou doorzetten en dat de leerlingenaantallen zouden stabiliseren. Dat beeld zien we niet bij de Muziekschool als we kijken naar het totaal aantal leerlingen en deelnemers: er is na een dip in 2020 (coronapandemie) sprake van een geleidelijke toename (**Grafiek 1**).

Kijken we echter uitsluitend naar leerlingen en cursisten die het van toepassing zijnde lesgeld betalen, dan is ook in Bloemendaal sprake van een stabilisatie van de aantallen, met een lichte daling in 2023 (349) ten opzichte van 2022 (362).

⁶ Cultuurconnectie (voorheen Kunstconnectie): de brancheorganisatie voor cultuureducatie, amateurkunst en volksuniversiteitswerk. Tot de leden behoren centra voor de kunsten, volksuniversiteiten, muziekscholen en provinciale ondersteuningsinstellingen voor kunst en cultuur.

2.7 Tarieven lessen en cursussen

In **Bijlage 2** treft u de tarieven van de Muziekschool voor het cursusjaar 2023-2024 aan. We zien daarbij dat voor het deelnemen aan ensembles en korte cursussen een hoger tarief wordt gevraagd aan niet Bloemendalers.

Om de hoogte van de tarieven van de Muziekschool te kunnen beoordelen hebben we gekeken naar enkele andere muziekscholen die door gemeenten worden ondersteund. Hierbij zijn we uitgegaan van het tarief voor individuele lessen. Deze lessen zijn het makkelijkst te vergelijken. Veel voorkomende individuele lesvormen zijn 20, 25 of 30 minuten per week of per twee weken. Bij onze vergelijking hebben we de tarieven van de respectievelijke muziekscholen omgerekend naar een uurtarief. Daarbij is ook rekening gehouden met het aantal weken van het cursusjaar: dit verschilt per muziekschool van 36 tot 40 weken. Onze bevindingen treft u aan in **Tabel 3**.

De genoemde tarieven gelden voor lessen aan leerlingen onder de 21 jaar. Voor volwassenen is het tarief meestal verhoogd met de wettelijke BTW van 21%. Ook bij de Muziekschool. In sommige gemeenten is het verschil tussen tarieven voor beide doelgroepen groter, omdat de gemeentelijke ondersteuning alleen bestemd is voor lessen aan jongeren. Volwassenen betalen in die gevallen een (bijna) kostendekkend tarief.

Uit **Tabel 3** blijkt dat sprake is van veel verschil tussen de tarieven. Waarbij ook meespeelt dat sommige instellingen de gemeentelijke ondersteuning niet benutten om de tarieven voor individuele muzieklessen te drukken, maar voor andere zaken. Zoals voor muziekles in groepen of muziekprojecten binnen het sociaal domein. Ook zien we instellingen waarbij de bijdrage gericht is op het faciliteren in de huisvesting. Of mede op het geven van kortingen bij aanmelding van een tweede kind uit het gezin. Of om leerlingen gratis te laten aansluiten bij orkesten en bands of gratis een proefles te laten volgen.

Met inachtneming van deze nuances is het algehele beeld dat de tarieven in Bloemendaal voor individuele lessen met een uurtarief van € 40,90 laag zijn in vergelijking met het merendeel van de andere muziekscholen in Nederland die we hebben gezien. En met de tarieven in de regio Zuid-Kennemerland.

Tabel 3: Vergelijking tarieven 2023-2024	Uurtarief individueel les tot 21 jaar	Toelichting
Muziekschool Bloemendaal	€ 40,90	
Muziekschool Zeeland	€ 86,66	
Muziekschool Utrecht	€ 45,00 - € 50,00	
Muziekschool Amersfoort	€ 53,25	
Gooische Muziekschool	€ 66,00	
Muziekschool Barneveld	€ 51,11	
Muziekschool HART (Haarlem))	€ 50,00 - € 66,00	Elke docent van de Muziekschool HART - zijnde een vereniging van docenten - berekent een eigen tarief en huurt ruimte bij de Stichting HART.
Muziekschool Hillegom	€ 49,25	Voor leerlingen van buiten Hillegom: € 61,40.
Muziekschool Krimpen	€ 45,00	Korting op basis van inkomen.
Muziekschool Katwijk	€ 44,44	Instrument- en zangles tot 18 jaar is inclusief deelname aan ensemble/popband.
Cultuurhuis Heemskerk	€ 48,05	
Muziekschool Zeewolde	€ 49,00	
Muziekschool Amsterdam	€ 67,00	Voor 7- t/m 12-jarigen: inclusief deelname orkest etc.
Muziekschool Groningen	€ 44,00 (minimaal)	Elke docent bepaalt eigen tarief.
Muziekschool Harlingen en Waadhoeke	€ 38,65	
Gemiddelde tarief van 123 muziekscholen in Noord en Oost Nederland	€ 41,87 (peiljaar 2022)	.
Muziekschool Alphen aan de Rijn/Boskoop	€ 55,72	

2.8 Overige inzet en activiteiten Muziekschool

2.8.1 Aanvullende activiteiten voor leerlingen

Voor de leerlingen van de Muziekschool worden aanvullend op de reguliere lessen diverse projecten en activiteiten georganiseerd. Zowel op de locatie van de Muziekschool als daarbuiten. Zoals een Kerstconcertweek (in 2022-2023 in samenwerking met onder andere het Dorpshuis in Vogelenzang, De Kapel, Stichting Vrienden van de Dorpskerk), een Sinterklaasfeest, een Inspiratieweek (gericht op het samen muziek maken), een jaarlijkse Open Dag met optredens van leerlingen, het Festival Open (gericht op samenspelen en presenteren) op binnen- en buitenpodia en een maandelijks Open Podium.

De Muziekschool wordt ook regelmatig verzocht om bij andere activiteiten in de gemeente een optreden te verzorgen. De school komt hier in bijna alle gevallen aan tegemoet. Kanttekening hierbij is dat hiervoor in de beschikbare uren veelal geen ruimte is. En dat er binnen de kostenplaats van de Muziekschool geen budget voor is begroot (zie hiervoor paragraaf 2.9.3).

2.8.2 Verhuur ruimten

De Muziekschool gebruikt het pand voornamelijk doordeweeks in de middagen voor het geven van muzieklessen. Het pand wordt in de dagdelen 9.00 uur tot 12.00 uur, in de avonden en in de weekends niet of nauwelijks door de Muziekschool gebruikt. Ook op de vrijdagmiddag en in de schoolvakanties vindt geen muziekles in het pand plaats. Op de niet door de Muziekschool vereiste uren kan gebruik van ruimten door derden plaatsvinden. Deze verhuurtaak - gericht op de verhuur van 5 lokalen en de aula - ligt bij de Muziekschool.

In **Tabel 4** treft u een overzicht aan van de huurders die voor het **gehele seizoen 2023-2024** ruimte hebben gehuurd.

Dagdeel	Naam huurder	Aantal ruimten in verhuur
Maandagochtend (schoonmaak)	-	0
Maandagavond	Pancho's Bigband, Weiland Ensemble	2
Dinsdagochtend	SportSupport	1
Dinsdagavond	Haarlems Kleinkoor	1
Woensdagochtend (Muziek op Schoot)		0
Woensdagavond	Haarlems Amateur Symfonie Orkest (HASO)	1
Donderdagochtend (schoonmaak)	-	0
Donderdagavond	He Buuf	1
Vrijdagochtend	Duin en Kruidkoor	1
Vrijdagmiddag	Vioolles oud-docent, gitaarles oud-docent	2
Vrijdagavond (3 ruimten)	Vioolles oud-docent, gitaarles oud-docent, gymclub	3
Zaterdagochtend (2 ruimten)	Contrabas les (geen docent Muziekschool), Participatiekoor	2
Zaterdagmiddag (1)	Contrabas les (geen docent Muziekschool)	1
Zondagochtend	-	0
Zondagmiddag	Vioolorkest	1

Daarnaast is sprake van incidentele verhuur aan diverse koren, orkesten en ensembles. In het seizoen 2022-2023 waren dit onder andere: Projectkoor 023, Douce Memoire, Kleinkoor Manders, Wereldkoor, Torenhog Ensemble, Huismuziekorkest, Oratoriumvereniging Kennemerland en Puisque tout Passe.

Op deze wijze is sprake van huurders (voor een geheel seizoen of incidenteel) die afkomstig zijn uit Bloemendaal of de nabije omgeving. En die bijdragen aan het voorzieningenniveau op het gebied van cultuur en participatie voor (de inwoners van) de gemeente Bloemendaal. Via verhuur komen wekelijks zo'n **500 deelnemers** voor repetities en activiteiten in de Muziekschool.

De huurprijs bedraagt bij de huur voor een seizoen - 40 dagdelen - voor een lokaal € 30,00 per dagdeel en voor de aula € 64,20 per dagdeel. Bij incidentele verhuur is sprake van een huurprijs van € 50,00 per lokaal per dagdeel en € 100,00 per dagdeel voor de aula. De gevraagde huurtarieven zijn in de lijn van die van vergelijkbare ruimten in de regio. Aan het Duin en Kruidkoor wordt geen huurprijs gevraagd.

Verhuur van ruimten vindt ook plaats aan muziekdocenten van de Muziekschool die - aanvullend op hun aanstelling bij de Muziekschool - op ZZP-basis muzieklessen bieden aan leerlingen die niet afkomstig zijn uit Bloemendaal. De huurprijs voor deze docenten is € 5 per uur. Dit is gemiddeld als we het vergelijken met de tarieven van andere gemeenten die buitenschools muziekonderwijs faciliteren (€ 3,50 - € 7,00 per uur).

Gezien het aantal mogelijk te verhuren lokalen kan worden geconcludeerd dat het pand op dit moment niet optimaal wordt benut: er is, ondanks de vele partijen die huren, leegstand van ruimten in met name de ochtenden (van 9.00 uur tot 12.30 uur). Ook de avonden bieden nog voldoende ruimte voor meer verhuur. Hetzelfde geldt voor de schoolvakanties.

2.8.3 Activiteiten gerelateerd aan het sociaal domein

De afgelopen jaren is sprake van een toename van activiteiten in het pand die vallen onder het brede sociaal domein. Zo is in de afgelopen periode in het pand ruimte beschikbaar gesteld voor zomeractiviteiten voor Oekraïense kinderen. En wordt ruimte verhuurd voor een wekelijkse gymclub en SportSupport biedt elke week een sportles (zomers op het voormalige speelplein).

Ook zien we activiteiten waarbij muziek mede wordt ingezet ten behoeve van het jeugdbeleid, het ouderenbeleid en de zorg. Dit speelt op individueel vlak (bijvoorbeeld bij muziekles aan jongeren met problematiek binnen het autismespectrum), maar zien we ook bij structurele verhuur ten behoeve van doelgroepen. En bij activiteiten die onder de noemer van de Muziekschool plaatsvinden. Hieronder enkele voorbeelden.

➤ **Muziek op Schoot**

In 2022 is op de Muziekschool gestart met Muziek op Schoot. Voordien werd deze activiteit, gericht op 0-4 jarigen en hun ouder(s), vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) aangeboden. Muziek op Schoot stimuleert de motoriek, vergroot het concentratievermogen en stimuleert de taal- en spraakontwikkeling en ruimtelijke oriëntatie van jonge kinderen. Daarnaast is sprake van een sociaal aspect: tussen de kinderen en tussen de ouders (of andere volwassen begeleiders).

Op woensdagochtend worden in de Muziekschool 3 groepen aangeboden. Bekostiging van de docent vond voorheen plaats vanuit het budget van het CJG, nu vanuit het budget van de Muziekschool. De activiteit is voor de deelnemers gratis.

➤ **Duin en Kruidkoor**

Sinds kort repeteert het Duin en Kruidkoor tweemaal per maand in de aula van de Muziekschool. De activiteiten van het koor vonden voordien plaats bij Podium De Kapel. Het koor - bestaande uit senioren - is destijds opgericht om samen te zingen. Maar ook om via deze muzikale activiteit bij te dragen aan het voorkomen van eenzaamheid

Voor de bekostiging van de begeleiding van het koor wordt door de gemeente een subsidie verstrekt aan de Stichting Vrienden van de Muziekschool (zie paragraaf 2.8.5). Vóór 2022 werd de subsidie door de gemeente verstrekt aan de Stichting Vrienden van De Kapel. De bijdrage die de deelnemers betalen is - gelet op het sociale aspect van de activiteit - laag. Er wordt door de Muziekschool voor deze activiteit geen huur in rekening gebracht.

➤ **Participatiekoor**

Door de Stichting Participatie met Dementie worden op verschillende plekken in Nederland Participatiekoren opgezet. In een Participatiekoor zingen mensen met dementie elke week, onder begeleiding van een dirigent en een muziek-therapeutische projectleider, samen met mantelzorgers en vrijwilligers. Samen repeteren zij en werken zij toe naar het geven van 2 concerten per jaar. Participatiekoren zorgen ervoor dat mensen met dementie kunnen blijven meedoen en dragen ertoe bij dat zij, naast het plezier en de afleiding die het zingen

met zich meebrengt, verbeterde cognitieve functies en spraak laten zien, sociale relaties onderhouden, meer gevoel van eigenwaarde behouden en minder zorgvragen hebben.⁷

Het Participatiekoor (bestaande uit circa 25-30 deelnemers met de diagnose dementie uit Bloemendaal en de regio) komt in de Muziekschool elke zaterdag bijeen om te oefenen. Omdat Bloemendaal een van de meest vergrijsde gemeenten in Nederland is (zie **Tabel 9**) én een relatief hoog aantal inwoners met dementie heeft⁸, is dit een waardevolle activiteit binnen de sociale infrastructuur van de gemeente.

2.8.4 Inzet op basisscholen

Buitenschools muziekonderwijs, zoals door de gemeente via de Muziekschool aangeboden, is geen wettelijke verantwoordelijkheid of verplichte taak van gemeenten. Het is aan elke gemeente zelf of zij dit onderwijs ondersteunt. Wél verplicht is cultuureducatie (inclusief muziekonderwijs) op de scholen, het binnenschools onderwijs. Dat valt als taak en qua financiering onder verantwoordelijkheid van het onderwijs. Maar dat laat onverlet dat het onderwijs op het vlak van cultuureducatie door gemeenten op diverse wijzen kan worden - en wordt - ondersteund. Ook in Bloemendaal.

In de begroting van de Muziekschool is sinds 2015 een bedrag opgenomen voor het ondersteunen van de 16 scholen voor primair onderwijs in de uitvoering van hun taak om muziekonderwijs te bieden. Dit budget bedroeg in 2023 € 44.700. Met deze bijdrage probeert de Muziekschool met elke school een geschikt programma samen te stellen. Dit kan leiden tot het leveren van een bijdrage aan de inzet van een vakdocent muziek. In het schooljaar 2022-2023 maakten 5 scholen daar gebruik van (Sparrenboschool, Bornwaterschool, Paradijvogel, Koningin Wilhelmina School, Bos en Duinschool). Indien scholen vanuit hun eigen budget al een muziekdocent hebben, biedt de Muziekschool alternatieve inzet aan. Zo was in het schooljaar 2022-2023 sprake van het volgende aanbod:

- een muzikale voorstelling in het Concertgebouw Amsterdam voor de groepen 1 t/m 8;
- de acrobatische muziekvoorstelling HEBBES op school of op het gemeentehuis;
- een project van 5 muzieklessen op school voor de groepen 1 t/m 8, afgesloten met een eindpresentatie van de leerlingen;
- een abonnement voor een schooljaar op de (online) muziekmethode 123-Zing! voor de hele school, plus een trainingsdag voor groepsleerkrachten;
- invulling specifieke wensen, bijvoorbeeld begeleiding van musicals.

Concreet houdt de inzet die vanuit de Muziekschool voor het ondersteunen van de scholen wordt verricht het volgende in:

- Afstemming met 16 scholen over de inzet. De coördinatie die dit met meebrengt, wordt vanuit de Muziekschool separaat ingekocht.
- Werven van docenten (via ZZP-constructie) die de respectievelijke activiteit of ondersteuning kunnen bieden. Voor een goed begrip: deze ondersteuning van het binnenschools muziekonderwijs wordt - in beginsel - niet door de docenten uitgevoerd die op de Muziekschool werkzaam zijn. De inzet op de scholen vereist - naast expertise met betrekking tot het lesgeven in het bespelen van een instrument - ook pedagogische vaardigheden.

Deze werving is, gelet op het huidige tekort aan beschikbare docenten én het grote verloop, een arbeidsintensieve taak. Waarbij sprake is van een relatief gering budget per jaar. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat in het jaar 2022-2023 een aanvullende bijdrage voor deze ondersteuning is verkregen vanuit de Stichting Vrienden van de Muziekschool (zie paragraaf 2.8.5).

Niet alle scholen maken gebruik van het aanbod vanuit de Muziekschool. Sommige scholen hebben vanuit hun eigen budget vakleerkrachten ingekocht bij andere organisaties. Bijvoorbeeld om vanuit een specifieke visie,

⁷ Bron: Kunst in de Zorg, ZONMW.

⁸ In Nederland heeft circa 1,5% van de bevolking een vorm van dementie. Het percentage in de gemeente Bloemendaal is hoger: circa 2,7%. (Bron: gebaseerd op gegevens Vektis, 2022).

gericht op onder andere een doorgaande leerlijn het muziekonderwijs, vorm te geven. En zich daarmee te profileren.

Wel is er dan enthousiasme en zijn er ideeën om te komen tot een samenwerking met de Muziekschool. Dit met het oog op het kunnen laten doorstromen van leerlingen richting Muziekschool. Zo wordt vanuit het onderwijs de suggestie gedaan om jaarlijks groep 7 of 8 uit te nodigen op de Muziekschool om een kort programma gericht op kennismaken met muziek (instrumenten) aan te bieden. In het verleden zijn hier goede ervaringen mee opgedaan, mede resulterend in een doorstroom van leerlingen.

Het onderwijs dat gebruikmaakt van de gemeentelijke middelen voor de inzet van een vakdocent muziek geeft aan dat de bijdrage (30 minuten per groep tweewekelijks) als aanvulling op de eigen inzet erg wordt gewaardeerd. Hierbij wordt gerealiseerd dat de invulling hiervan voor de Muziekschool een lastige taak is: het betreft een krappe markt en er is een groot verloop. Dit laatste wordt ook door het onderwijs als lastig ervaren: muziekdocenten blijven kort en zijn door de geringe inzet niet optimaal betrokken bij de school. Dit grote verloop speelt overigens niet alleen in Bloemendaal, maar is een landelijke trend.

Tot slot blijkt dat het onderwijs niet in alle gevallen goed op de hoogte is van het alternatieve aanbod indien niet gekozen wordt voor inzet ten behoeve van een vakdocent. Dit lijkt deels te maken te hebben met personele wisselingen bij het onderwijs, deels met de (frequentie) van de wijze waarop het aanbod vanuit de Muziekschool wordt gedaan.

Het ligt in de rede om te overwegen of de huidige wijze van inzet van het beschikbaar gestelde budget gericht op de ondersteuning van het primair onderwijs niet op een andere wijze doelmatiger ingevuld kan worden. Met meer maatwerk en een aanpassing van de rol die de Muziekschool vervult. En meer gericht op doorstroming van binnenschoolse kennismaking met muziek naar buitenschoolse muziekbeoefening.

Overige gemeentelijke ondersteuning

Voor het volledige beeld van de gemeentelijke ondersteuning van de binnenschoolse cultuureducatie wijzen we op het volgende.

- De basisscholen worden bij het bieden van cultuuronderwijs door de gemeente Bloemendaal niet alleen via de Muziekschool ondersteund, maar ook via een bijdrage per leerling aan Stichting HART. De subsidie aan deze - in Haarlem gevestigde - stichting bedraagt € 23.400 (peiljaar 2023). Daarmee biedt Stichting HART de scholen het *CultuurMenu* aan. Binnen het *CultuurMenu* kunnen scholen (met aanvullend een eigen bijdrage) activiteiten voor de verschillende groepen kiezen, waaronder: museumbezoek (gericht op erfgoed of moderne kunst), een workshop muziek of theater, een voorstelling muziek, dans, theater of film. Voor een gedeelte zien we hierbij een overlap met het aanbod vanuit de Muziekschool.
- De Stichting HART biedt daarnaast in de regio Zuid-Kennemerland het Programma *Cultuureducatie met Kwaliteit* aan. Dit programma is onder andere gericht op:
 - het vergroten van de professionaliteit van leerkrachten, docenten en culturele partners;
 - aansluiting versterken tussen het binnenschoolse en het buitenschoolse aanbod.Gemeenten die aan het programma meedoen, worden voor de helft financieel ondersteund door het rijk. De gemeente Bloemendaal heeft per 2020 afgezien van deelname aan dit programma (mede op grond van financiële argumenten). Hiermee is de gemeente één van de zes gemeenten in Noord-Holland die hier geen middelen voor ontvangen⁹. Aanvullend wordt opgemerkt dat uit de ten behoeve van deze rapportage gevoerde gesprekken blijkt dat vanuit het onderwijs én vanuit de docenten wordt aangegeven dat zij het programma ook inhoudelijk en qua tijdsinpassing in het onderwijs niet als onverdeeld positief hebben ervaren.

⁹ Bron: Provincie Noord-Holland, brief 22 oktober 2020 (kenmerk: 1391202/1 500301).

- Diverse gemeenten hebben ervoor geopteerd om Combinatiefunctionarissen Cultuur vanuit de Brede Combinatieregeling Sport en Cultuur in te zetten voor de afstemming onderwijs en buitenschools muziekonderwijs. In Bloemendaal is daar niet voor gekozen.
- Verschillende gemeenten kiezen ervoor om het onderwijs op grond van de Verordening Financiële en Materiële gelijkstelling een bijdrage te verstrekken in de kosten van vakdocenten muziek. In de betreffende verordening van de gemeente Bloemendaal is daar niet voor geopteerd: het is aan de scholen waar de bijdrage voor wordt benut. Daarnaast is het budget dat jaarlijks voor deze regeling beschikbaar is in Bloemendaal de afgelopen jaren afgenomen (circa gehalveerd) tot € 104.000 in 2023.

2.8.5 Samenwerking en overleg

Door de Muziekschool wordt samengewerkt en afgestemd met diverse culturele en maatschappelijke partijen, waaronder: Welzijn Bloemendaal, Stichting Vrienden van de Dorpskerk, het Kennemer Jeugd Orkest, Openluchttheater Caprera, de bibliotheek, De Kapel, het Oranje Comité, Robinson Kinderopvang. Ook participeert de Muziekschool in lokaal overleg met diverse partijen (waaronder welzijnswerk (dorpscoördinatoren), kerken, vrijwilligerswerk, SportSupport en zorgpartijen). Samenwerking is hierbij geen doel op zich, maar wordt benut voor het realiseren van activiteiten.

Regionaal Talent Centrum

De Muziekschool werkt ten behoeve van talentontwikkeling bovenregionaal samen via het Regionaal Talent Centrum (RTC). Dit is een samenwerking tussen de muziekscholen in Beverwijk, Bloemendaal, Heemskerk en Velsen¹⁰. Bij het RTC kunnen leerlingen terecht voor extra lessen, zoals masterclasses en een muziektheorietraject ter voorbereiding op een auditie bij het conservatorium. Podiumervaring biedt het RTC met bandjesavonden, preludes bij klassieke concerten en een interdisciplinaire presentatieavond van de talenten. Door samen te werken in het RTC kunnen de betreffende muziekscholen op grotere schaal interactie tussen talenten laten plaatsvinden dan dat zij zelfstandig kunnen realiseren. Talenten hebben zo een breder leerklimaat en kunnen sneller groeien en grotere stappen maken. Door de samenwerking is het voor leerlingen van de Muziekschool mogelijk om diploma's (theorie- en praktijkdeel) te halen bij het Cultuurhuis Heemskerk. Deze behoefte is aanwezig bij leerlingen van de Muziekschool: bij brassbands, harmonie- en fanfareorkesten kan vaak alleen worden meegespeeld wanneer één of meer diploma's zijn behaald.

Vereniging Overleg Orgaan Centra voor de Kunsten Noord-Holland

De Muziekschool is lid van de Vereniging Overleg Orgaan Centra voor de Kunsten Noord-Holland. Deze vereniging deelt kennis en kunde en heeft een bedrijfsschool opgezet waarbij docenten van de participerende instellingen online bijscholing kunnen ontvangen. De docenten van de Muziekschool maken hier intensief gebruik van.

Stichting Vrienden van de Muziekschool

Subsidieaanvragen voor innovaties en pilots staan niet altijd open voor gemeenten. Daarom is door betrokken ouders in de jaren 80 van de vorige eeuw, met instemming van de gemeente, de Stichting tot Ondersteuning van de Muziekschool Bloemendaal opgericht. Deze stichting is enkele jaren geleden opgeheven. Sinds bijna 4 jaar is de Stichting Vrienden van de Muziekschool actief. Deze stichting, statutair gevestigd in Haarlem, zet zich ervoor in om middels aanvragen bij fondsen extra activiteiten op de Muziekschool mogelijk te maken. Op deze wijze zijn de afgelopen jaren incidentele bijdragen verkregen voor nieuwe muziekinstrumenten, voor podiumopbouw bij uitvoeringen, voor aanschaf van lessenaars, voor de dekking van dirigentkosten en instrumentkosten voor het Duin- en Kruidkoor en voor het Bennebroek & Vogelenzang koor (zie **Tabel 2**). En voor een incidentele aanvulling op het budget dat beschikbaar is voor de ondersteuning van de basisscholen (zie paragraaf 2.8.4).

Deze bijdragen zijn, gelet op de onafhankelijkheid van de stichting, niet zichtbaar in de gemeentebegroting, maar hebben eraan bijgedragen dat de Muziekschool zich de afgelopen periode op onderdelen verder heeft kunnen ontwikkelen. En een tijdelijk aanvullend aanbod heeft kunnen bieden.

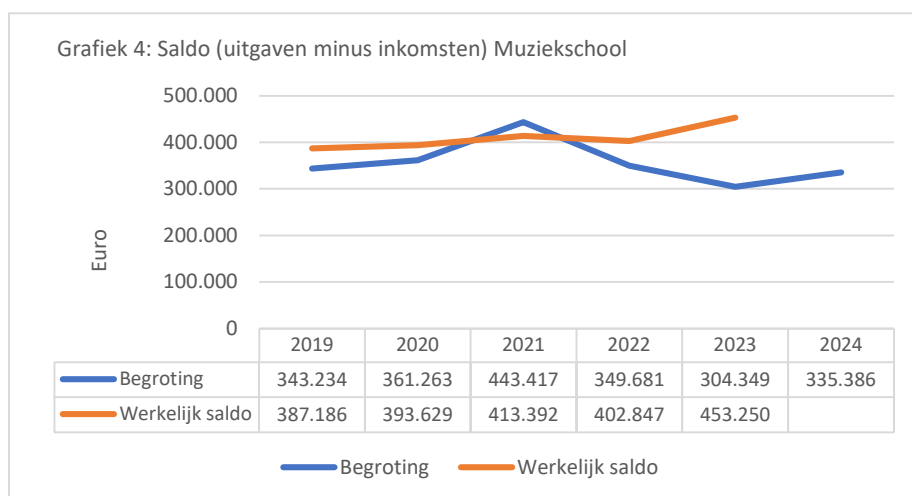
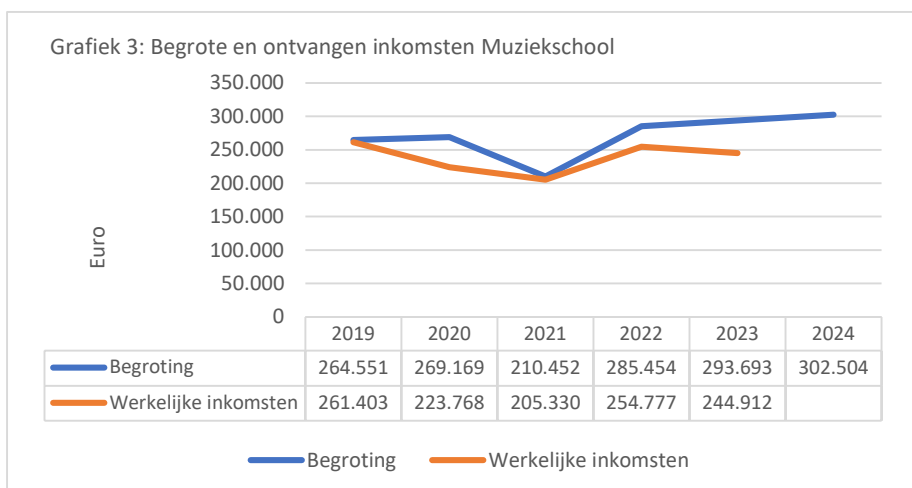
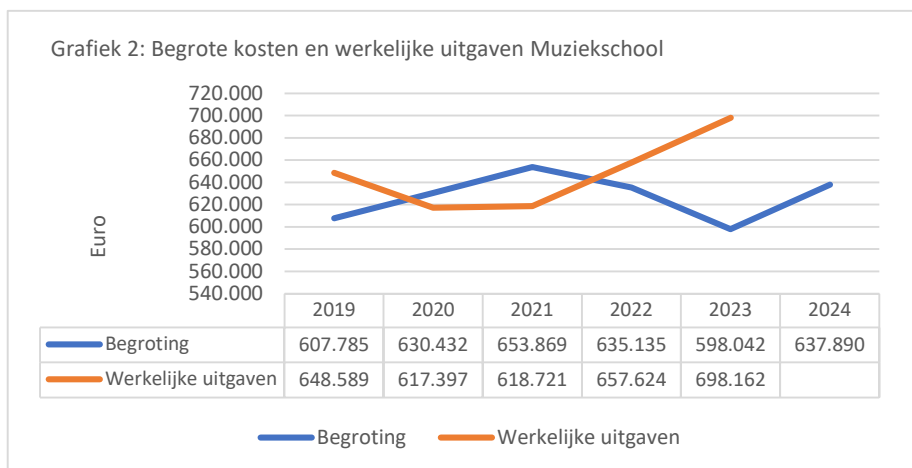
¹⁰ Centrum voor Kunsten Beverwijk, Cultuurhuis Heemskerk, KunstForm Velsen.

2.9 Financieel beeld Muziekschool

De Muziekschool is in de gemeentebegroting opgenomen in het Programma Sport, Cultuur en Recreatie. College en gemeenteraad worden op het niveau van de Programmabegroting geïnformeerd. In het onderstaande bieden we nader inzicht in de kostenplaats van de Muziekschool.

2.9.1 Begroting en werkelijke uitgaven en inkomsten

In **Grafiek 2** zijn de begrote kosten over de jaren 2019 t/m 2024 en de werkelijke uitgaven over 2019 t/m 2023 van de Muziekschool opgenomen¹¹. **Grafiek 3** toont over dezelfde jaren de begrote en de werkelijk ontvangen inkomsten (lesgelden en verhuur ruimten). De gegevens uit Grafiek 2 en 3 resulteren in het begrote saldo in vergelijking tot het werkelijke saldo (**Grafiek 4**).

¹¹ In de grafiek zijn de uitgaven voor 2023 € 20.000 lager dan in de Jaarrekening 2023. Genoemd bedrag is een uitgave ten behoeve van 2022 (met name gaskosten). Het bedrag is, voor een helder beeld, in de grafiek toegevoegd bij het jaar 2022.

De jaren 2019 t/m 2022 sluiten af met een saldo tussen € 387.000 - € 413.000. Dit is **exclusief** de inzet ter ondersteuning van het binnenschools muziekonderwijs, zijnde een aanvullende opdracht.

Opvallend is de stijging van het werkelijke saldo in 2023 tot € 453.000. Dit betekent een stijging van ruim € 50.000 ten opzichte van de werkelijke lasten in 2022. En een negatief verschil tussen het werkelijke en het begrote saldo in 2023 van ongeveer € 150.000. Dit verschil is met name het gevolg van het laag begroten van de posten voor personeel, gas en schoonmaak en het hoog ramen van de inkomsten vanuit lesgeelden en verhuur. In het vervolg gaan we hier nader op in.

2.9.2 Vergelijking gemeentelijke bijdrage Bloemendaal met landelijke cijfers

Ongeveer de helft van de gemeenten in Nederland draagt financieel bij aan het buitenschoolse muziekonderwijs. Die bijdragen verschillen qua hoogte, mede afhankelijk van de omvang van de gemeente, de specifieke organisatievorm, de huisvesting en het concrete aanbod van de school. Dit maakt dat de vergelijking tussen absolute bedragen geen realistisch beeld geeft.

Een beter aanknopingspunt biedt de landelijke benchmark van de Cultuurconnectie: de gemeentelijke bijdrage voor buitenschoolse muzikeducatie bedraagt in Nederland gemiddeld **68%** van de totale uitgaven. De dekking van de kosten via inkomsten is daarmee landelijk gemiddeld **32%**.

De gemeentelijke bijdrage van Bloemendaal is in de periode 2019 t/m 2023 lager dan het genoemde landelijk gemiddelde. Met hierbij de nuancering dat er in Bloemendaal door de muziekschool geen huur voor de accommodatie wordt betaald.

Tabel 5 (op basis van werkelijke resultaten)	Gemeentelijke bijdrage buitenschoolse muzikeducatie	Inkomsten
Landelijke benchmark Cultuurconnectie	68%	32%
Gemeente Bloemendaal 2019	59,7%	40,3%
Gemeente Bloemendaal 2020	63,8%	36,2%
Gemeente Bloemendaal 2021	66,8%	33,2%
Gemeente Bloemendaal 2022	61,3%	38,7%
Gemeente Bloemendaal 2023	64,9%	35,1%

Als we rekening houden met de verborgen (organisatie)kosten ad ruim € 50.000, zoals opgenomen in de rapportage van Adviesbureau Berenschot, is het beeld na de coronaperiode als volgt.

Tabel 6 (op basis van werkelijke resultaten plus verborgen kosten)	Gemeentelijke bijdrage buitenschoolse muzikeducatie	Inkomsten
Landelijke benchmark Cultuurconnectie	68%	32%
Bloemendaal 2022 inclusief verborgen organisatiekosten	64%	36%
Bloemendaal 2023 inclusief verborgen organisatiekosten	67%	33%

In **Tabel 5 en 6** zijn we als basis voor de berekening uitgegaan van de werkelijke resultaten. Kijken we naar het percentage van de gemeentelijke bijdrage conform de begroting dan is dat in vergelijking met de landelijke benchmark erg laag. Ter illustratie de percentages voor de jaren 2022 t/m 2024.

Tabel 7 (op basis van begroting)	Gemeentelijke bijdrage buitenschoolse muzikeducatie	Inkomsten
Landelijke benchmark Cultuurconnectie	68%	32%
Gemeente Bloemendaal 2022	55,1%	44,9%
Gemeente Bloemendaal 2023	51,5%	48,5%
Gemeente Bloemendaal 2024	52,6%	47,4%

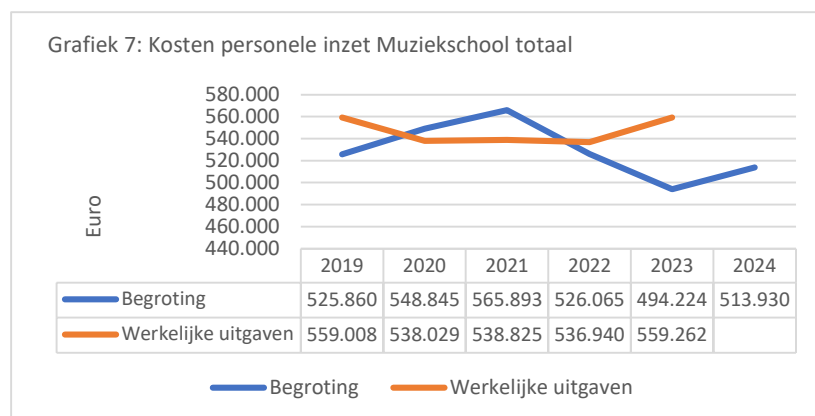
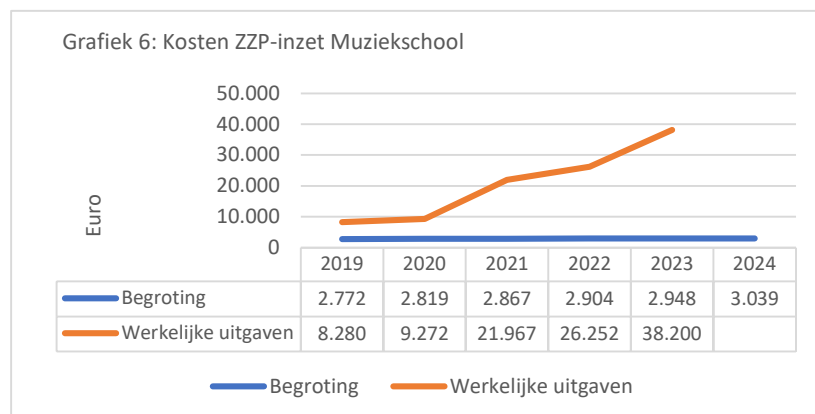
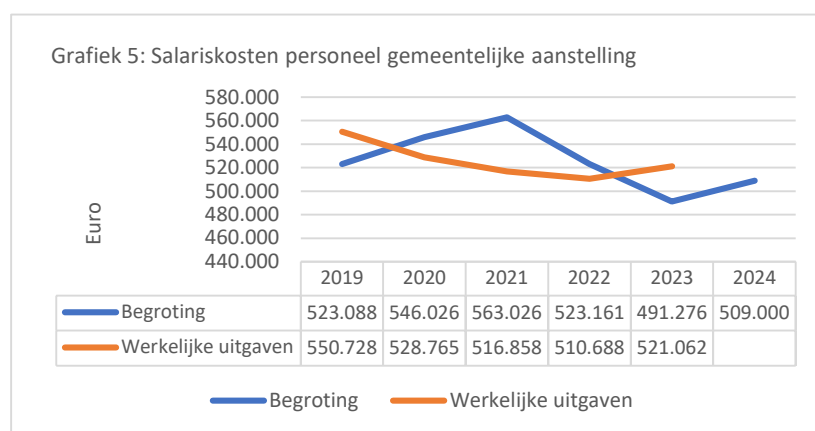
2.9.3 Informatie over onderdelen van de kostenplaats Muziekschool

We zagen in **Grafiek 4** dat het werkelijk saldo tot 2023 een redelijk stabiel beeld vertoont. Per 2023 is sprake van een stijging. Kijken we specifiek naar de verschillende begrotingsposten van de Muziekschool ten opzichte van de werkelijke uitgaven, dan zien we op onderdelen (grote) verschillen. Zowel positief als negatief. In het onderstaande lichten we dit toe.

➤ Personele inzet

In de praktijk is de afgelopen jaren sprake van een geleidelijke verschuiving van het aantal docenten in gemeentelijke dienst naar docenten via een ZPP-constructie. De kosten voor de inzet van het personeel met een gemeentelijke aanstelling is de afgelopen periode als gevolg daarvan in de begroting naar beneden bijgesteld (**Grafiek 5**). De begroting is echter niet verhoogd op het onderdeel inhuur van ZPP-inzet (**Grafiek 6**).

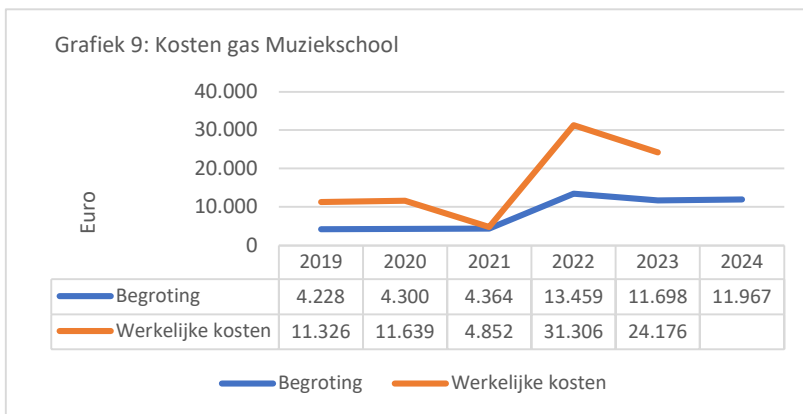
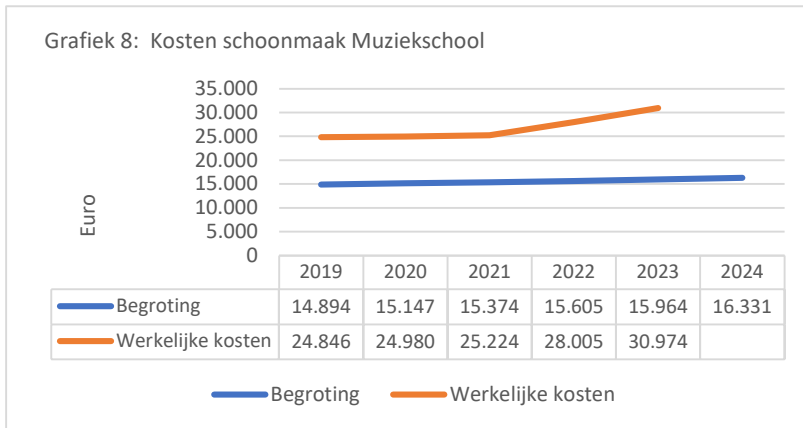
Dit leidt ertoe dat voor de totale personele inzet geleidelijk minder budget is begroot. Met als gevolg een aanzienlijk tekort (€ 65.000) op dit onderdeel in 2023 ten opzichte van de begroting (**Grafiek 7**). Terwijl feitelijk de werkelijke uitgaven voor de personele inzet in de jaren 2020 t/m 2023 in vergelijking tot 2019 laag zijn, zeker als we dit afzetten tegen de jaarlijkse cao-stijgingen sinds 2020¹². Anders gezegd, ondanks cao-stijgingen zijn de werkelijke uitgaven voor personeel in 2023 gelijk aan die van 2019.

¹² Cao-stijgingen betroffen in 2020 in totaal 3%, in 2021: 1,5%, in 2022: 2,4% en in 2023: 2%. In 2024 zijn de stijgingen in totaal 6%.

➤ Gas en schoonmaak

Voor zowel gas als voor schoonmaak geldt dat sprake is van hoge werkelijke uitgaven in vergelijking met de posten in de begroting (**Grafiek 8** en **Grafiek 9**).

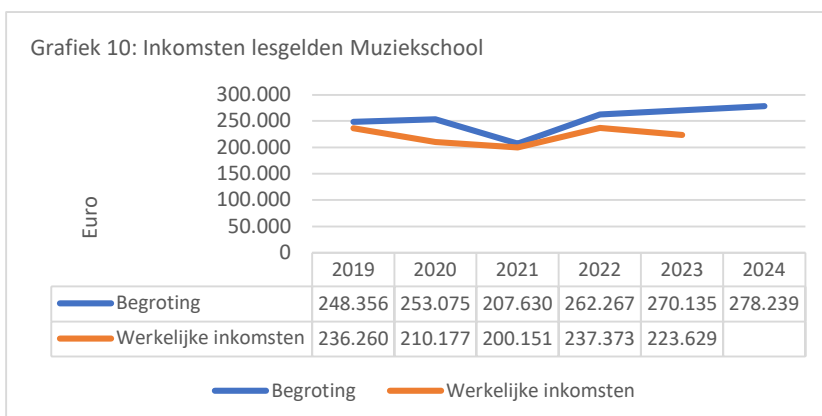

Zo zien we dat de werkelijke uitgaven voor schoonmaak al sinds 2019 hoger zijn dan de begrote kosten. En in 2023 zijn gestegen tot het dubbele van het begrote bedrag. Dit leidt tot een tekort ten opzichte van de begroting van € 15.000. In (met name) 2022 en 2023 is sprake van een aanzienlijke toename van de uitgaven voor gas. Ten opzichte van de begroting 2023 zien we een negatief verschil van bijna € 13.000.

Terzijde merken we op dat voor zowel gas als schoonmaak sprake is van gemeentelijke overeenkomsten. Er zijn geen afzonderlijke contracten voor de Muziekschool. De hoge uitgaven voor wat betreft gas hebben recent geleid tot het plaatsen van 2 nieuwe ketels en een aanpassing van het regelsysteem in het pand. Dit betekent dat de hoge kosten van het gas in 2022 en 2023 naar verwachting als incidenteel beschouwd kunnen worden.

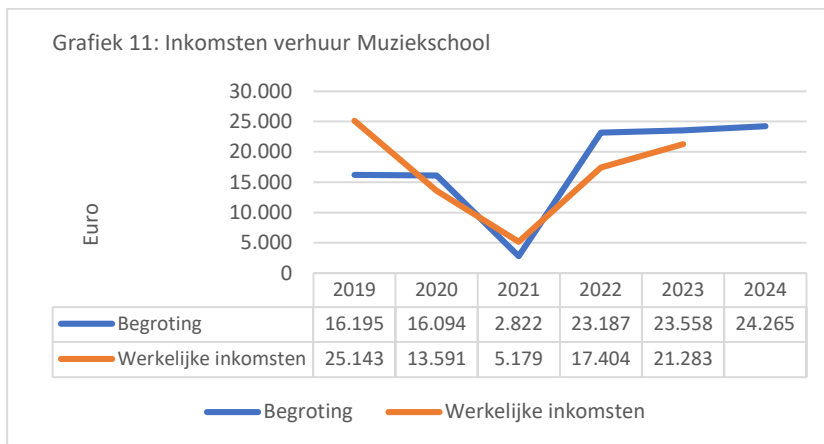
➤ Inkomsten

De Muziekschool heeft inkomsten vanuit lesgelden en door verhuur van ruimten. Het beeld van de totale inkomsten gaven we in **Grafiek 3**. Splitsen we het uit, dan zien we dat de inkomsten van de lesgelden in 2022 - na de coronaperiode - weer op het niveau van 2019 zijn gekomen (**Grafiek 10**). In 2023 zien we vervolgens een lichte daling. Dit is in de lijn van de vermindering van het aantal betalende leden in 2023 ten opzichte van 2022 (**Tabel 2**). De begrote inkomsten vanuit lesgelden zijn overigens sinds 2019 (aanzienlijk) hoger dan de werkelijke inkomsten. Dit heeft in 2023 geleid tot een negatief verschil ten opzichte van de begroting van € 46.500.

Voor het volledige beeld merken we nog op dat het aanbod van muzieklessen per seizoen plaatsvindt en de inkomsten per kalenderjaar begroot worden

Kijken we naar de werkelijke inkomsten vanuit verhuur (**Grafiek 11**) dan zien we de afgelopen jaren - na de coronaperiode - een geleidelijke stijging van inkomsten.

➤ **Overige constatering met betrekking tot de begroting**

Verder valt op dat sommige posten op nihil begroot zijn, terwijl daar door de Muziekschool wel kosten voor gemaakt worden. Bijvoorbeeld voor communicatie. Of voor het geven van uitvoeringen. En vice versa: andere posten worden wel begroot, maar nauwelijks benut. Bijvoorbeeld kosten voor opleidingen en dienstreizen.

Los van de organisatorische vorm waarvoor bij voortzetting van het muziekonderwijs wordt geopteerd is het van belang de opbouw van de begroting van de Muziekschool - ten behoeve van de sturing en controle en het zicht op de vereiste gemeentelijke bijdrage - te actualiseren.

“Cultuur confronteert, inspireert en is een manier om tegenstellingen te overbruggen. Van festivalterrein tot concertgebouw, en van museum tot muziekschool” (Troonrede, 2023).

3.1 Inleiding

In het begin van deze eeuw was in Nederland op lokaal niveau sprake van een brede ondersteuningsstructuur van muziekscholen. Nu is het beeld zeer wisselend: er zijn veel scholen verdwenen en veel witte vlekken ontstaan. Dit geldt niet voor Bloemendaal. Wel speelt de vraag hoe de buitenschoolse muziekeducatie in Bloemendaal qua structuur wordt voortgezet, passend bij het karakter van onze gemeente en van deze tijd (als onderdeel van de gemeentelijke organisatie of als zelfstandige entiteit).

In dit hoofdstuk richten we ons eerst op de waarde van amateurkunst in het algemeen. Waarna we aanvullend kijken naar de waarde van muziekonderwijs, zijnde een onderdeel van amateurkunst. En vervolgens naar de waarde van het aanbieden van muziekonderwijs via muziekscholen. Waarna we onze visie en doelstellingen voor de toekomst formuleren.

Daarbij realiseren we ons dat we vanuit een bestaande situatie opereren: er is in Bloemendaal de afgelopen decennia via de Muziekschool veel gerealiseerd en op kwalitatief goede wijze buitenschools muziekonderwijs aangeboden.

Is het bieden van buitenschools muziekonderwijs een wettelijke taak?

Nee, maar gelet op de inhoudelijke, maatschappelijke waarde ondersteunt ongeveer de helft van de gemeenten in Nederland buitenschools muziekonderwijs. Dit gebeurt vaak in de vorm van het subsidiëren van een zelfstandige muziekschool of van cultuurcentra. Of in de vorm van het faciliteren van het muziekonderwijs, bijvoorbeeld door het bieden van huisvesting. We zien daarnaast - én daarbinnen - veel docenten die als ZZP-er muzieklessen aanbieden. Of dat doen via verenigingen van docenten, zoals Muziekschool HART in Haarlem: de docenten van deze muziekschool huren ruimten van de (gesubsidieerde) Stichting HART.

Elke gemeente heeft de beleidsvrijheid of zij kiest voor het ondersteunen van het buitenschools muziekonderwijs of voor het overlaten aan de markt. Het is aan de gemeente zelf om te bepalen op welke wijze de lokale culturele infrastructuur wordt ingevuld en/of ondersteund. Als een gemeente binnen de culturele infrastructuur opteert voor het ondersteunen van het buitenschools muziekonderwijs, dan maakt zij vervolgens de afweging op welke wijze dat gebeurt. Bijvoorbeeld via een subsidierelatie aan een zelfstandige stichting of via het uitsluitend het faciliteren van muziekonderwijs. Of, zoals tot nu toe in Bloemendaal, via het in standhouden van een gemeentelijke muziekschool. Gemeenten zijn daarbij allemaal anders qua grootte, samenstelling, indeling, cultuur en problematiek. Dat betekent dat wat in de ene gemeente goed werkt, in een andere gemeente dat niet hoeft te doen.

3.2 Schets van de gemeente Bloemendaal

De gemeente Bloemendaal heeft 23.915 inwoners (47% mannen en 52% vrouwen) en 9.445 huishoudens en bestaat uit 5 kernen met elk een eigen karakter en historie. De dorpskern Bloemendaal is qua inwonertal veruit het grootst, gevolgd door Bennebroek, Aerdenhout, Overveen en Vogelenzang (**Tabel 8**).

De bevolkingssamenstelling van de gemeente Bloemendaal wijkt sterk af van de landelijke. Zie hiervoor **Tabel 9**. Ten opzichte van Nederland heeft Bloemendaal relatief veel jongeren onder de 20 jaar (24,6%). De gemeente heeft met een percentage van 48% een relatief geringe middengroep (20-64 jaar) en veel inwoners van 65 jaar of ouder. Met het hoge percentage 65-plussers (27,2%) bevindt Bloemendaal zich bij de meest vergrijpsde gemeenten van Nederland. Waarbinnen met name het percentage 80-plussers in Bloemendaal (8,5%) aanzienlijk is.

De bevolkingsopbouw zegt iets over de mate waarin voorzieningen nodig of gewenst zijn voor verschillende groepen.

Tabel 8	0-15 jaar	15-25 jaar	25-45 jaar	45-65 jaar	65 jaar of ouder	Totaal inwoners
Inwoners per dorpskern gemeente Bloemendaal op 1-1-2023						
Bloemendaal	1.120	745	840	2.045	2.135	6.885
Overveen	920	530	765	1.315	915	4.445
Aerdenhout	950	580	565	1.490	1.275	4.860
Vogelenzang	300	230	340	760	630	2.260
Bennebroek	865	510	985	1.540	1.565	5.465
Gemeente Bloemendaal	4.155	2.595	3.495	7.150	6.520	23.915
Bron: CBS Statline						

Tabel 9	0-19 jaar	20-64 jaar	65-79 jaar	80-plus	65-plus totaal
Opbouw per leeftijdsgroep t.o.v. landelijke percentage					
Nederland	21,0%	59,0%	15,4%	4,8%	20,2%
Bloemendaal	24,6%	48,2%	18,7%	8,5%	27,2%
Bron: CBS Statline					

Het Plan van aanpak voor de Brede SPUK-regeling¹³ schetst het beeld dat de gemeente Bloemendaal op bijna alle vlakken in positieve zin afwijkt van de regionale percentages en de landelijke gemiddelden. Zo is het opleidings- en inkomensniveau in de gemeente zeer hoog. En scoren Bloemendalers ook op het gebied van welzijn, gezondheid en leefstijl uitstekend. Met onder andere een zeer hoge sportdeelname, voor jongeren zelfs de hoogste in Nederland.

Maar er zijn ook aandachtspunten, zoals: het hoge gebruik van alcohol, eenzaamheid, mentale gezondheid (met name bij jongeren) en het relatief hoge percentage inwoners met een vorm van dementie. Ook is er behoefte aan meer ondersteuning van mantelzorgers en aan een impuls van het vrijwilligerswerk.

Kijken we specifiek naar het culturele leven in Bloemendaal dan kan worden geconcludeerd dat er een goede basis is. Maar ook dat - zoals in het rapport van Berenschot wordt opgemerkt - de culturele infrastructuur in de gemeente beperkt is. Het aanbod omvat, naast de Muziekschool, de bibliotheek, het openluchttheater Caprera, een aantal amateurinitiatieven en enkele plekken waar kleinschalige optredens worden verzorgd (Dorpskerk, Mariakerk, De Kapel). Voor een gemeente van bijna 24.000 inwoners is dat weinig. De Muziekschool vormt daarbij een centrale plek. Niet alleen omdat het een plek is waar leerlingen op goed niveau muziekles krijgen, maar ook omdat het een ontmoetingsplek en repetitieplaats is voor diverse koren en orkesten.

3.3 Amateurkunst in Nederland

Ongeveer 55% van de Nederlandse bevolking van 6 jaar en ouder beoefent op regelmatige basis kunstzinnige, creatieve of muzikale activiteiten. Bijna de helft van hen - 27% van de Nederlandse bevolking - doet dat in groepsverband. Dat zijn verenigingen of stichtingen, maar ook steeds vaker informele groepen. De overgrote meerderheid van de amateurkunstenaars in groepsverband doet dat uit sociale overwegingen (80%). De overige 20% beoefent een kunstvorm voornamelijk om zich daarin te bekwamen en verder te ontwikkelen¹⁴.

Met de betekenis die amateurkunst heeft voor gemeenschapszin en vrijetijdsbesteding, is het een factor van belang in het sociaal domein. Cultuur verbindt en is goed voor de persoonlijke ontwikkeling. Daarmee is het een perfect middel voor gezonde en gelukkige inwoners én tegen eenzaamheid. Amateurkunst heeft aantoonbaar

¹³ Bron: Plan van aanpak Brede SPUK-regeling, als bijlage gevoegd bij het Beleidsplan Sociaal Domein 2024-2027 (raadsbesluit 1-2-2024).

¹⁴ Bron: Monitor Amateurkunst 2023.

een gunstig effect op het welbevinden en de mentale en fysieke gezondheid. Daardoor heeft amateurkunst naast een culturele ook een maatschappelijke en economische waarde.¹⁵

Buitenschools muziekonderwijs maakt onderdeel uit van de amateurkunst en vormt de basis om te kunnen deelnemen in orkesten en koren. In Nederland bespeelt 13% van de bevolking van 6 jaar en ouder een instrument. En zingen is de grootste muzikale hobby van Nederlanders. Samen zingen is een heel laagdrempelige vorm van cultuurbeoefening, die niet alleen gewoon leuk is, maar ook bijdraagt aan de sociale cohesie. Van de Nederlanders die in de vrije tijd muziekonderwijs volgt, doet 2/3 dat bij een muziekschool, 1/3 volgt onderwijs bij een zelfstandige docent.

Samengevat biedt amateurkunst - waaronder muziekbeoefening - de volgende waarden:

➤ **Artistieke waarde**

- Kunstbeleving door muziek te maken en daar plezier aan te beleven.
- Springplank voor talent. De weg naar professionele kunst begint bij cultuureducatie (waaronder muziekonderwijs).

➤ **Maatschappelijke waarde**

- Persoonlijke ontwikkeling. Het beoefenen van amateurkunst is goed voor de persoonlijke ontwikkeling. Cultuurdeelname in het algemeen en kunstbeoefening in het bijzonder helpt bij het ontwikkelen van creatieve vaardigheden.
- Gezondheid. Uit steeds meer onderzoeken blijkt dat het actief of passief bezig zijn met kunst de gezondheid bevordert en ook het algehele welbevinden. De World Health Organisation (WHO) onderschrijft de waarde van cultuurdeelname voor de gezondheid en roept overheden op om meer te investeren in culturele interventies in de gezondheidszorg.¹⁶
- Denkvermogen. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat actieve kunstbeoefening op jonge leeftijd een gunstig effect heeft en de ontwikkeling van de hersenen en het cognitieve vermogen.
- Sociale cohesie. Liefst 80% van de mensen die in groepsverband met amateurkunst bezig is, doet dat uit sociale overwegingen. Met andere woorden: amateurkunst is een goed instrument om sociale netwerken te vormen en de sociale cohesie te versterken.
- Amateurkunstbeoefenaars zijn actief als vrijwilliger. Mensen die in hun vrije tijd kunstzinnig en creatief actief zijn, doen ook vaker aan vrijwilligerswerk, sport of andere culturele activiteiten.

➤ **Economische waarde**

- Werkgelegenheid voor kunst- en cultuurprofessionals.

3.4 Waarde van muziekonderwijs

De bovenstaande waarden voor amateurkunst in het algemeen zijn ook van toepassing op het muziekonderwijs. Waarbij muziekonderwijs niet alleen een voorwaarde is om te kunnen deelnemen in orkesten, bands en koren, maar ook aanvullende, specifieke waarden heeft.

Kern van het muziekonderwijs is om kinderen in de leeftijd tot en met 18 jaar op een laagdrempelige manier in contact te brengen met muziek. Veel onderzoeken tonen aan dat het bespelen van een muziekinstrument een appél doet op veel verschillende vaardigheden en gebieden in de hersenen. Muziek(onderwijs) stimuleert de ontwikkeling van taal en geheugen en de creativiteit van kinderen. Het bespelen van een instrument draagt bovendien bij aan de motorische ontwikkeling en bevordert eigenwaarde, discipline en doorzettingsvermogen. Langdurige muziekbeoefening is goed voor de ontwikkeling van het brein, met name op cognitief en sociaal-emotioneel gebied. Samen zingen en muziek maken, leert kinderen en jongeren om rekening te houden met anderen, verhoogt de luistervaardigheid en stimuleert de ontwikkeling van sociale vaardigheden. En natuurlijk geeft (samen) muziek maken veel plezier. Muziekonderwijs biedt hiermee een meerwaarde voor de brede

¹⁵ Bron: Boekmanstichting, Beerda 2020.

¹⁶ World Health Organisation, Pancourt/Finn: *What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being?*, 2019.

ontwikkeling van kinderen en jongeren en kan een belangrijke bijdrage leveren aan het preventief jeugdbeleid in de gemeente.

De positieve effecten van muziekonderwijs zijn ook van toepassing op volwassenen. Samenwerken en creatieve ontwikkeling zijn belangrijke elementen die ook voor volwassenen relevant zijn. Waar we een meerwaarde bij kinderen en jongeren zien op het gebied van het preventieve jeugdbeleid, zien we bij volwassenen een grote meerwaarde van muziekonderwijs en het samen muziek maken op het vlak van sociale participatie en het voorkomen van eenzaamheid. Maar ook als bijdrage bij zorgproblematiek. Op oudere leeftijd heeft muzikale training een gunstig effect op het verouderingsproces van de hersenen. En in iedere leeftijdscategorie heeft muziek, zowel het luisteren ernaar als het zelf muziek maken, een betere psychische kwaliteit van leven tot gevolg¹⁷.

De maatschappelijke waarde van cultuur wordt steeds meer van belang. Het gaat dan om het inzetten van cultuur, in dit geval muziek(onderwijs), bij de aanpak van maatschappelijke vraagstukken. Via bijvoorbeeld het bijdragen aan de toename van de sociale cohesie en inclusie, de brede participatie, de preventie van toestroom naar zorg en aan het verminderen van eenzaamheid. Onder andere via een aanbod dat ook toegankelijk is voor mensen met een beperking, ouderen of mensen met een niet Nederlandse achtergrond. Deze maatschappelijke waarde ontwikkelt zich in Nederland steeds meer tot een legitimatie voor overheidssteun aan cultuur.

Dit betreft ook het muziekonderwijs. Deze maatschappelijke waarde van muziekonderwijs is, gelet op de bevolkingssamenstelling en de geconstateerde aandachtspunten, van groot belang voor de gemeente Bloemendaal.

3.5 Waarde van muziekscholen

Nederlandse muziekscholen hebben het de afgelopen decennia moeilijk gehad. Er zijn er steeds minder van. Veel gemeenten hebben geen muziekschool meer. Of hebben te maken gehad met bezuinigingen, leidend tot een verhoging van de leselden of tot het veranderen van lesvormen (van één op één les naar groepjes van 2 of 3). Maar ook dan blijft muziekles veruit de kostbaarste vorm van kunsteducatie. Ter toelichting: dansen of schilderen leent zich goed voor groepslessen, muziek vergt een veel intensiever contact tussen leerling en docent. Dit brengt met zich mee dat buitenschools muziekonderwijs, wil het toegankelijk blijven, in de regel niet zonder gemeentelijke bijdrage kan worden aangeboden.

Die gemeentelijke ondersteuning zien we in Nederland op verschillende manieren: bijvoorbeeld via een subsidierelatie (aan een zelfstandige muziekschool of een cultuurcentrum waar een muziekschool deel van uitmaakt) of via het faciliteren van het muziekonderwijs, bijvoorbeeld op het vlak van huisvesting. De wijze van ondersteuning in de vorm van een gemeentelijke muziekschool, zoals in Bloemendaal, vormt op dit moment een unicum.

Daarbij is het beeld dat sinds 2000 steeds meer - verzelfstandigde - muziekscholen financieel in de problemen zijn geraakt. Of dit zo is en hoeveel scholen het in dat geval betreft is echter niet bekend. In antwoord op schriftelijke vragen naar aanleiding van het bericht "En weer is een muziekschool failliet gegaan. Wie kan er nog naar muziekles?"¹⁸ gaf de (toenmalige) staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in september 2023 aan dat er geen gegevens bekend zijn hoeveel kunstcentra en muziekscholen sinds 2000 jaarlijks hun deuren hebben moeten sluiten. En hoeveel moesten sluiten door afbouw van financiële ondersteuning vanuit de overheid. Uit het onderzoek "Kunst- en cultuureducatie" van het CBS is wel op te maken dat het aantal grotere aanbieders van kunst- en cultuureducatie tussen 2007 en 2022 is afgenomen en dat het aantal zelfstandige aanbieders van kunst- en cultuureducatie (inclusief privé-docenten) is toegenomen. Ook het aantal leden van de Cultuurconnectie is tussen 2004 en 2023 gedaald van 231 naar 130 leden.

De afname van het aantal grotere aanbieders heeft verschillende redenen die niet in statistieken zijn vastgelegd. Bezuinigingen kunnen een rol spelen, maar bijvoorbeeld ook fusies of overnames. Het is volgens de (toenmalige)

¹⁷ Bron: *Ons creatieve brein*, Dick Swaab

¹⁸ NRC, 5 april 2023

staatssecretaris niet bekend wat deze ontwikkelingen betekenen voor het aanbod cultuureducatie. De beschikbare cijfers duiden echter niet op een sterke afname van het aantal mensen dat actief is als cultuurbeoefenaar en de mate waarin zij les volgen.¹⁹ Wel op de wijze waarop dat gebeurt. Steeds minder Nederlanders hebben in hun nabije omgeving toegang tot aantrekkelijk, betaalbaar muziekonderwijs via muziekscholen. De belangrijkste aanbieders voor de beoefenaars van een muziekinstrument zijn zelfstandige docenten (50%) en de muziekscholen (27%).

Evenals muziekscholen bieden zelfstandige docenten individuele lessen om de leerlingen te bekwamen in het bespelen van een instrument. Wat zij in het algemeen in vergelijking met muziekscholen niet kunnen bieden, is de mogelijkheid om lessen te volgen in een groep met andere leerlingen. Hetzelfde geldt voor de mogelijkheid om samen muziek te maken in bands, orkesten en koren. Waarbij de meeste muziekscholen tevens gedurende een cursusjaar diverse gelegenheden bieden om op te treden (open podia). Dat aanbod is een belangrijke (meer)waarde van muziekscholen. Het betekent dat muziekscholen in vergelijking tot zelfstandige docenten meer kunnen bijdragen aan de stimulering van sociale en emotionele vaardigheden. Bovendien leidt samen muziek maken tot het leren van elkaar.

Daarnaast biedt een muziekschool waarde voor de docenten. Het biedt financiële zekerheid, bijscholingsmogelijkheden en de zekerheid van een goede werkplek. Inhoudelijk geeft het de mogelijkheid om samen te werken²⁰.

3.6 Onze ambities, kernwaarden en doelstellingen

Concluderend biedt het buitenschools muziekonderwijs en de uitvoering daarvan via een muziekschool een zodanige meerwaarde voor (de inwoners van) de gemeente Bloemendaal dat continuering ervan in de rede ligt. Maar wel met een heldere visie op de toekomstige invulling. In dat kader treft u in deze paragraaf onze ambities, kernwaarden en doelen aan.

We geven hiermee invulling aan het gestelde in het Coalitieakkoord, inhoudende de wens een lange termijnvisie voor het behoud van het muziekonderwijs. En aan de toezegging aan de raad om te komen met een toekomstvisie voor de Muziekschool.

3.6.1 Ambities

Onze ambities treft u in onderstaande kaders aan. Daarbij realiseren we ons dat er de afgelopen periode een goede basis is gelegd om door te ontwikkelen tot een muziekschool die midden in de Bloemendaalse samenleving staat. We willen hetgeen is bewerkstelligd borgen, inspelen op kansen en geconstateerde hiaten oplossen. Waarbij we rekening houden met de lokale identiteit. Uitgaande van het voortzetten van buitenschools muziekonderwijs én het aanbieden daarvan via de Muziekschool komen we tot de volgende ambities.

Ambitie

Een culturele infrastructuur in de gemeente met toegang tot een breed palet aan kwalitatief goed buitenschools muziek(onderwijs), gericht op talentontwikkeling en samen muziek maken. Dit muziekonderwijs aanbieden in de vorm van een zichtbare, bereikbare en innovatieve muziekschool.

Ambitie

Alle inwoners uit Bloemendaal - verschillende leeftijdsgroepen en verschillende doelgroepen - de kans bieden om aan buitenschoolse muziekeducatie te doen. Dit om hun muzikale en creatieve talenten te ontwikkelen, maar ook om bij te dragen aan de ontwikkeling van cognitieve, sociale en emotionele vaardigheden.

Ambitie

Waar mogelijk buitenschools muziekonderwijs ook inzetten bij de aanpak van maatschappelijke vraagstukken. Zoals het bevorderen van sociale cohesie en inclusie, brede participatie, preventie van toestroom naar (jeugd)zorg en het verminderen van eenzaamheid. Dit analoog aan het benutten van sport voor bredere doelen. De Muziekschool fungeert als basis voor nieuwe verbindingen, zowel cultureel als maatschappelijk.

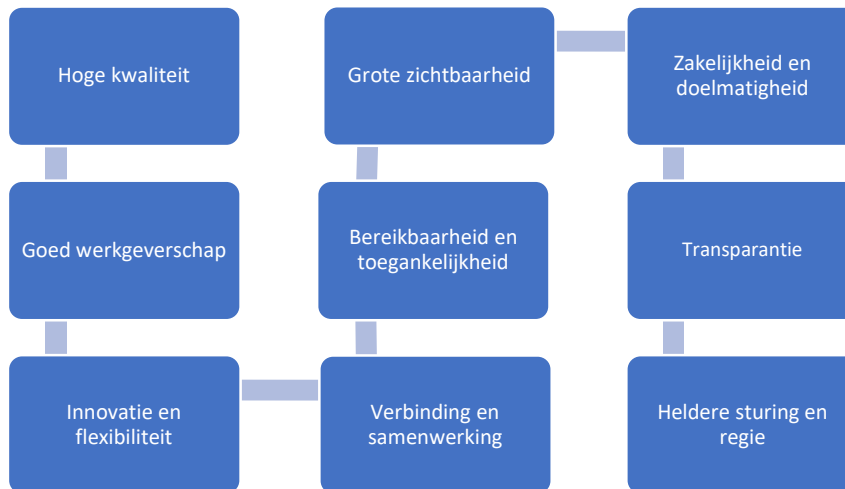
Ambitie

Het muziekonderwijs doelmatig, doeltreffend, flexibel en duurzaam aanbieden via een transparant kader (organisatorisch, financieel, juridisch, inhoudelijk en qua huisvesting).

3.6.2 Kernwaarden en doelstellingen

In deze paragraaf vertalen we onze ambities voor het muziekonderwijs en de Muziekschool in doelen. We doen dit aan de hand van de volgende kernwaarden (**Figuur 3**).

Figuur 3 Kernwaarden muziekonderwijs en Muziekschool

In het onderstaande lichten we deze kernwaarden nader toe en geven we aan welke doelen we daarbij nastreven. En hoe we die willen realiseren. Of, als deze al gerealiseerd zijn, hoe we zorgen voor borging en doorontwikkeling. De doelen raken daarbij soms verschillende kernwaarden.

We gaan als basis uit van de huidige stand van zaken zoals geschetst in Hoofdstuk 2. Waar nodig vullen we aan met hetgeen uit nader onderzoek en uit de ten behoeve van deze rapportage gevoerde gesprekken naar voren is gekomen.

➤ **Hoge kwaliteit**

Voor het geven van muziekles is in Nederland geen diploma nodig. Wij vinden het echter van belang dat de docenten die les geven op de Muziekschool gediplomeerd en goed opgeleid zijn. Dat betekent een conservatoriumopleiding. Op deze wijze kan de Muziekschool zich onderscheiden en profileren en een muziekonderwijs met een hoge kwaliteit bieden. En daarmee de basis leggen voor nieuw talent. Als sprake is van ZZP-inzet vinden we het, naast de opleidingseisen, van belang dat betrokken docenten over een van toepassing zijnde Verklaring omtrent het Gedrag (VOG) beschikken.

Ook de locatie waar muziekonderwijs wordt aangeboden dient kwalitatief op orde te zijn. Hetzelfde geldt voor de instrumenten en de inventaris.

Wat is nodig om dit te realiseren?

- De Muziekschool staat bekend als een school waar op kwalitatief hoog niveau les wordt gegeven. Alle huidige docenten hebben een conservatoriumopleiding. Om deze hoge kwaliteit te behouden is het continueren van deze opleidingseis van belang.
- De locatie is op dit moment qua onderhoud niet geheel op orde. In de gemeentebegroting 2024 is een eenmalig budget opgenomen (€ 300.000) voor groot onderhoud. Daarbij kan gedacht worden aan: het renoveren van de binnenzijde van het pand, inhoudende het oplossen van vochtproblematiek en het vervangen plafonds en verlichting, schilderen, renovatie van de tegelvloer, het vervangen van het meubilair en een nieuw sluitplan. Verder wordt - mede in het kader van de verduurzaming - isolatie aangebracht.
- De instrumenten van de Muziekschool (met name de piano's) zijn veelal verkregen via schenkingen en vanuit fondsen, aangevraagd door de Stichting Vrienden van de Muziekschool. Het ligt echter in de rede om voor de vervanging van instrumenten (een voorwaarde om les te kunnen geven) binnen de begroting van de Muziekschool expliciet een post op te nemen.

➤ **Goed werkgeverschap**

De betaling van de docenten is conform de van toepassing zijnde Cao. Of, in geval van een ZZP-constructie, in de lijn van de van toepassing zijnde adviestarieven²¹. De Muziekschool draagt daarmee bij aan het bieden van duurzame werkgelegenheid voor muziekdocenten.

In de praktijk in Nederland blijkt vaak onder de betreffende adviestarieven te worden betaald. We wijzen in dit kader bijvoorbeeld op onderzoek van het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA)²². Het risico daarbij is dat dit leidt tot kwaliteit en minder binding met de respectievelijke organisatie.

Vanuit de docenten van de Muziekschool klinkt veel waardering over de betaling van hun inzet. Zij geven aan dat de gemeente Bloemendaal hiermee behoort tot de positieve uitzonderingen.

De betrokkenheid van de docenten bij de Muziekschool is, mede door de reële betaling, op in het algemeen zeer hoog: er worden diverse werkzaamheden uitgevoerd - denk aan uitvoeringen - buiten de aanstelling om. Anders gezegd, docenten steken meer tijd in de Muziekschool dan volgens hun respectievelijke overeenkomsten vereist is. Dit draagt mede bij aan het positieve beeld van de Muziekschool, maar hiervoor geldt: dit is niet vanzelfsprekend. Verder valt op dat zo goed als alle docenten met een gemeentelijke aanstelling geschoold zijn op het gebied van Bedrijfshulpverlening. Dit is van belang in verband met de veiligheid in het pand.

De docenten geven tevens aan dat de werkcultuur en de sfeer op de Muziekschool in vergelijking met andere muziekscholen waar zij werken of hebben gewerkt op een positieve wijze afsteekt.

Wat is nodig om dit te realiseren?

- Borging van de wijze van betaling: conform van toepassing zijnde cao of - bij ZZP-inzet - op basis van de van toepassing zijnde adviestarieven.
- Goed werkgeverschap betekent ook dat de medewerkers en docenten van de Muziekschool goed worden geïnformeerd over het onderhavige traject, opdat hen - los van de concrete keuzes die gemaakt worden - duidelijkheid en daarmee veiligheid wordt geboden.

➤ **Innovatie en flexibiliteit**

In de huidige maatschappij met een snel veranderende vraag is flexibiliteit in het muziekonderwijs vereist. Zowel qua methodiek als qua aanbod. Het huidige muziekonderwijs in Nederland - en op de Muziekschool - is voor een groot deel klassiek qua methodiek ingericht. Dat is ook nodig: leerlingen dienen zich te bekwamen in het bespelen van een instrument voordat samen kan worden gespeeld. Aanvullend willen we in Bloemendaal - als doorontwikkeling van de goede basis die is gerealiseerd - stappen zetten om een aanbod te creëren dat ook gebruikmaakt van nieuwe, innovatieve methodieken. En dit vanuit een flexibele aanpak blijft doen.

We vinden een uitgebreid aanbod aan individuele lessen en groepslessen (met een diversiteit aan instrumenten) en ensembles van belang. We zien die diversiteit als onderdeel van de kwaliteit van het aanbod. Daarbij gaan we uit van flexibiliteit om het aanbod (zowel met betrekking tot muziekinstrumenten of bijvoorbeeld via workshops en masterclasses) aan te passen, indien daar vanuit de inwoners draagvlak voor is.

Daarnaast vinden we een aantrekkelijk aanbod dat (nog) meer gericht is op kennismaken, ontmoeten en samenspelen belangrijk. Met accenten op jeugd om zoveel mogelijk kinderen te bereiken, maar ook gericht op volwassenen. En dat in alle dorpskernen. Daarbij denken we, mede met het oog op de bevolkingssamenstelling van Bloemendaal, niet in de laatste plaats aan aanbod voor de groter wordende groep senioren. Maar ook aan andere doelgroepen voor wie de gang naar de Muziekschool

²¹ De Vrije Koninklijke Nederlandse Toonkunstenaars Vereniging (KNTV) publiceert jaarlijks minimum adviestarieven. Daarnaast is sprake van de online rekentool van het Platform Arbeidsmarkt Culturele en Creatieve Toekomst (ACCT) waarmee Cao's uit de culturele sector omgerekend kunnen worden naar ZZP-tarieven (en waarmee ook rekening kan worden gehouden met ervaringsjaren).

²² Bron: *Arbeidstevredenheid van buitenschoolse kunstdocenten en artistiek begeleiders*, LKCA, juni 2020.

geen vanzelfsprekendheid is. Innovatie betekent voor ons ook dat culturele activiteiten aansluiten bij activiteiten in het zorgdomein en het sociaal domein. En - via multidisciplinaire aanpak - bijdragen aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken. Op deze wijze streven we integraal beleid en samenhang in de uitvoering na.

In de gesprekken met de docenten en medewerkers van de Muziekschool is gebleken dat bij hen diverse ideeën leven en veel enthousiasme aanwezig is om aan deze innovatie invulling te geven.

Wat is nodig om dit te realiseren?

- De docenten van de muziekschool bundelen expertise en geven blijk van een grote passie voor muziekonderwijs. Er is sprake van een grote betrokkenheid, trots en beleving. En aan ideeën over de inzet van andere methodieken, het bereiken van andere doelgroepen en meer inzet op samenspelen (waaronder combineren van verschillende stijlen). Dit, gekoppeld aan het geven van (financiële) ruimte, vormt een goede basis om de komende jaren, zo nodig in pilotvorm, veranderingen in te zetten. Maar vereist ook flexibiliteit. Voor een deel van de docenten met een vaste aanstelling zal dit een grote verandering betekenen: voor zover docenten hierbij ondersteuning behoeven, kan het in de begroting van de Muziekschool opgenomen opleidingsbudget hiervoor worden benut.
- De inzet van ZZP-ers op de Muziekschool is de afgelopen jaren toegenomen. Dit brengt flexibiliteit qua inzetmogelijkheden met zich mee. Deze flexibiliteit neemt verder toe als sprake wordt van de Cao Kunsteducatie, met meer mogelijkheden voor tijdelijke contracten.
- Om snel en flexibel te kunnen acteren is behoefte aan meer financiële wendbaarheid (binnen het beschikbare budget).
- We zien dat de afgelopen periode al veel verbinding met het sociaal domein is gerealiseerd. Bijvoorbeeld via het Duin en Kruidkoor en via Muziek op Schoot. En via de verhuur aan partijen die muziek benutten om bij te dragen aan problematiek op het gebied van eenzaamheid of zorg. Of om bewegen te stimuleren. De docenten van de Muziekschool geven aanvullend aan dat er leerlingen zijn waarbij sprake is van autismeproblematiek, eenzaamheid en concentratie- en leesproblemen: de muziekles werkt voor hen ondersteunend. Deze verbinding met het sociaal domein willen we borgen en waar mogelijk doorontwikkelen.
- Op dit moment wordt het pand niet optimaal benut. Er is sprake van zo goed als geen gebruik in de schoolvakanties, op de ochtenden (9.00 uur tot 12.30 uur) en tijdens het weekend. Bij de gewenste innovatie kan worden ingezet op de verhuur van op dit moment niet gebruikte ruimten aan partijen die een aanbod hebben dat die gewenste innovatie én verbinding vergemakkelijkt.
- Naast het eenmalige budget voor groot onderhoud (€ 300.000) kan ervoor worden gekozen het pand zodanig te renoveren, moderniseren en in te richten dat de mogelijkheden van innovatie - evenals verbinding en samenwerking - worden geïnitieerd en versterkt. Via het realiseren (en vervolgens verhuren) van ruimten voor een diversiteit van functies, zowel cultuur gerelateerd als verbonden aan andere, daarmee in verbinding staande, werkvelden. Zodat naast het aanbod van het muziekonderwijs een levendige invulling en een doelmatiger gebruik van het gebouw wordt gerealiseerd.

Het pand heeft op dit moment geen energielabel. Op dit vlak - evenals op het gebied van duurzaamheid in het algemeen - liggen kansen om bij een renovatie van het pand een verbeterslag te maken.

➤ Verbinding en samenwerking

Voor ons is muziekonderwijs primair gericht op het leren bespelen van een instrument. Waarbij het plezier daarvan voor de deelnemers van groot belang is. Evenals de mogelijkheid van talentontwikkeling. We zien daarnaast dat muziekonderwijs en samen muziek maken inwoners met uiteenlopende achtergronden, interesses, leeftijden kan verbinden. Ook de nieuwe inwoners van onze gemeente. Voor ons betekent verbindend ook dat we muziekonderwijs, samen muziek maken en muziek

ondergaan benutten als bijdrage voor de ondersteuning bij maatschappelijke vraagstukken. Zoals de aanpak van eenzaamheid. Of de bevordering van sociale participatie en van mentale gezondheid en weerbaarheid van jongeren. We sluiten hierbij aan bij het gestelde onder “Innovatie en flexibiliteit”.

De Muziekschool dient als instrument voor nieuwe verbindingen waarbij wordt ingezet op samenwerking tussen diverse partijen op cultureel vlak en op maatschappelijk vlak. De Muziekschool kan ook de rol van steunfunctie voor amateurkunst en voor het onderwijs vervullen.

Aan de verbindende rol is de afgelopen periode door de Muziekschool al steeds meer invulling gegeven. Er is sprake van samenwerking met instellingen op het vlak van cultuur, welzijn, zorg en sport. We zetten in op een gestructureerde aanpak om verbinding te leggen met overige cultuur en de kansen in het sociaal domein en de zorgsector goed te benutten. Samenwerking wordt nog belangrijker. Ook voor wat betreft het pand zoeken we verbinding. We zetten daarbij in op een pand dat daartoe is toegerust én dat uitnodigend is. En op functies in het pand die elkaar versterken.

Wat is nodig om dat te realiseren?

- De verbindende rol van de Muziekschool en de afstemming met diverse culturele partners en maatschappelijke partijen gaan we borgen en proactief doorontwikkelen. Vanuit het onderwijs klinkt de vraag naar meer samenwerking. Daar gaan we nadere afspraken over maken. We sluiten voor wat betreft de optimalisering van het pand en de mogelijkheden voor verbinding en samenwerking aan bij het eerder gestelde onder “Innovatie en flexibiliteit”.

➤ ***Grote zichtbaarheid***

Om inwoners te bereiken en kennis te laten maken met muziekonderwijs dient de Muziekschool duidelijk zichtbaar te zijn. Met een profilering van de school én van het aanbod, leidend tot een grote naamsbekendheid. Niet alleen op gemeentelijk niveau, maar ook in de verschillende dorpskernen. Onvoldoende zichtbaarheid en naamsbekendheid maakt het lastig om doelgroepen te bereiken en aanwas van nieuwe leden te realiseren (met name voor orkesten en koren).

Wat is nodig om dat te realiseren?

- De toegang tot de Muziekschool is op dit moment niet duidelijk zichtbaar vanaf de straat. Dat gaan we zo snel mogelijk verbeteren via een helder toegangsbord.
- Ten behoeve van de vergroting van de naamsbekendheid en de profilering zetten we optimaal in op de intensivering en het gebruik van de diverse manieren van communicatie. We dragen zorg voor een aantrekkelijke website die de verschillende doelgroepen aanspreekt. Ook de doelgroepen die niet vanzelf hun weg naar de muziekschool weten te vinden. Daarvoor is van belang dat hiervoor in de begroting van de Muziekschool budget wordt opgenomen.
- De Muziekschool verzorgt op dit moment diverse uitvoeringen in de gemeente. Dit aanwezig en zichtbaar zijn in de gemeente gaan we verder uitbreiden. Daarbij leggen we nadere verbindingen met diverse (culturele) partners. Zoals Openluchttheater Caprera. We halen zo niet alleen inwoners naar binnen, maar treden met de Muziekschool ook naar buiten. Daarbij zorgen we voor uitvoeringen in de diverse dorpskernen van de gemeente. Ook hiervoor is van belang dat in de begroting van de Muziekschool budget wordt opgenomen.
- Zichtbaarheid van het aanbod van de Muziekschool is ook van belang bij overige organisaties: zowel bij partijen die zich bezighouden met cultuur, maar ook bijvoorbeeld bij het onderwijs, de buitenschoolse opvang en bij maatschappelijke partijen. We gaan het aanbod van de Muziekschool ook daar nadrukkelijk zichtbaar maken.

➤ ***Bereikbaarheid en toegankelijkheid***

Uit onderzoek gericht op muziekonderwijs in Noord- en Oost Nederland blijkt dat op circa 31.000 inwoners sprake is van één muziekschool²³. Dit aantal zegt niet alles: bereik houdt ook in toegang tot

²³ Bron: Inventarisatie Instrumentaal/Vocaal Muziekonderwijs Noord- en Oost-Nederland, I. Kruis en E. Bisschop Boele, april 2023.

muziekeducatie in de nabije omgeving. Dit geldt zeker voor jonge kinderen. Voor ons betekent dit dat ook de diverse dorpskernen goed bereikt worden via een aanbod.

Met toegankelijkheid bedoelen we niet alleen de fysieke, maar ook de sociale toegankelijkheid. Accommodaties zoals de Muziekschool, behorend tot de voorzieningenstructuur van Bloemendaal, dienen fysiek toegankelijk te zijn voor alle inwoners, ook voor inwoners met een beperking of aandoening. Maar we willen ook dat iedereen zich welkom voelt. Dit houdt in dat het muziekonderwijs sociaal bereikbaar en toegankelijk is. In de lijn van het Beleidsplan Sociaal Domein 2024-2027 streven we naar inclusiviteit, zodat iedereen in Bloemendaal kan meedoen. Jong en oud, vermogend of juist niet, hoog of laag opgeleid, met of zonder beperking en met of zonder migratieachtergrond.

Deze kernwaarde houdt tevens in dat het muziekonderwijs financieel bereikbaar is. Ook voor leerlingen (jongeren en volwassenen) uit minder draagkrachtige gezinnen. Dit sluit aan bij het gestelde in het amendement naar aanleiding van de Kadernota 2021 waarin is verzocht om te bezien of de tarieven verhoogd kunnen worden (zie hiervoor het vervolg), zonder dat de ouders van kinderen met lage inkomens daardoor worden getroffen.

De gemeente Bloemendaal behoort tot de gemeenten in Nederland met de gemiddeld hoogste inkomens. Dit positieve beeld laat echter onverlet dat er ook in de gemeente Bloemendaal huishoudens zijn met een inkomen op of rond het sociaal minimum: circa 7,5% van de huishoudens in Bloemendaal heeft een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm²⁴. Dat betekent dat er thuis weinig financiële ruimte is voor creatieve lessen. Om kinderen vaardigheden mee te geven waar ze in hun latere leven veel aan kunnen hebben, is het van belang dat ook de kinderen uit deze gezinnen kunnen meedoen. Zij lopen anders kansen mis die voor leeftijdgenoten vanzelfsprekend zijn: door creatief te zijn ontwikkelt een kind zich beter op fysiek, mentaal en sociaal vlak. We zien hier in grote lijn dezelfde meerwaarde als bij sport het geval is.

Veel gemeenten in Nederland (68%) zijn aangesloten bij het Jeugdfonds voor sport en cultuur. Bloemendaal heeft geopteerd voor een eigen regeling. In de gemeente Bloemendaal kunnen inwoners met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm in aanmerking komen voor een bijdrage voor onder andere muziekonderwijs voor hun kinderen jonger dan 18 jaar. Dit op grond van de *Regeling Er op uit*. De bijdrage betreft een vergoeding van € 475 per jaar per kind (peiljaar 2023). Voor volwassenen is de vergoeding € 175 per jaar.

Tot slot houdt toegankelijkheid ook in dat we zorgdragen voor een goede ontvangst in de Muziekschool. Op dit moment vormt de gang de - ongezellige - wachtruimte voor leerlingen en hun ouders. We zien mogelijkheden om dat te verbeteren.

Wat is nodig om dat te realiseren?

- We gaan muziekaanbod voor specifieke doelgroepen opzetten en doorontwikkelen. Dit in afstemming en verbinding met maatschappelijke partners en zorgpartijen. Om zo te zorgen voor laagdrempelig aanbod culturele activiteiten voor (groepen) inwoners die daar normaliter minder snel mee in aanraking komen. We sluiten hiermee tevens aan bij onze kernwaarde "Verbinden en samenwerken".
- De *Regeling Er op uit* wordt op dit moment vanuit de Muziekschool nog niet onder aandacht van de ouders van de leerlingen gebracht. We gaan zo snel mogelijk er voor zorgen dat dit wel gebeurt.
- In het goedgekeurde Plan van Aanpak ten behoeve van de uitkering van de Brede SPUK-middelen 2024-2026 is opgenomen dat met de beschikbare middelen wordt ingezet op communicatie over en - waar vereist - aanvullingen op het minimabeleid. We gaan de financiële toegankelijkheid van het muziekonderwijs daar nadrukkelijk bij betrekken.

²⁴ Bron CBS, Allecijfers.nl. Zie tevens Plan van aanpak Brede SPUK-regeling 2024-2026, gemeente Bloemendaal, pagina 18.

- We willen dat iedereen zich welkom voelt in de Muziekschool via een gezellige ontvangst- en wachtruimte, annex ontmoetingsruimte. Dat is op dit moment niet het geval. We betrekken dit bij de aanpak van het gebouw.
- We gaan (aanvullend) muziekaanbod in verschillende dorpskernen realiseren (afhankelijk van beschikbare ruimte, vraag en doelmatigheid). We denken hierbij - gezien de huidige geringe deelname - met name aan de dorpskernen Bennebroek en Vogelenzang.

Zakelijkheid en doelmatigheid

We zagen in **Tabel 3** dat de lestarieven op de Muziekschool laag zijn in verhouding tot andere muziekscholen in Nederland en in vergelijking met de tarieven in de regio. Dat gaan we aanpassen.

Momenteel vinden er activiteiten in de Muziekschool plaats waarvoor aan de deelnemers geen (volledig) tarief wordt gevraagd. Bijvoorbeeld de activiteit Muziek op Schoot. Bloemendaal is de enige gemeente die deze activiteit gratis aanbiedt aan inwoners vanuit Bloemendaal of vanuit andere (omliggende) gemeenten. Het gemiddelde tarief van andere aanbieders van deze activiteit bedraagt landelijk en regionaal tussen de € 10 a € 15 per keer (uitgaande van inschrijving voor een cursus van circa 10 bijeenkomsten). Met betrekking tot de (gesubsidieerde) activiteit van het Duin en Kruidkoor geldt dat aan de deelnemers een geringe bijdrage wordt gevraagd. Voor deze activiteit geldt bovendien dat geen huisvestingskosten in rekening worden gebracht. Dit is begrijpelijk vanuit de gedachte dat het activiteiten betreft die vanuit andere werkvelden van de gemeente worden bekostigd, maar doet geen recht aan de transparantie en de kosten die door de Muziekschool hiervoor worden gemaakt.

Daarnaast wordt niet voor alle incidentele activiteiten huur in rekening gebracht. Zo is in de afgelopen periode in de zomer in het pand gratis ruimte beschikbaar gesteld voor zomeractiviteiten voor Oekraïense kinderen. Ook hiervoor geldt: dit doet geen recht aan de transparantie en de kosten die door de Muziekschool hiervoor worden gemaakt.

Zakelijkheid houdt voor ons ook in: het zorgdragen voor verhuur van de ruimten die nu op dagdelen niet benut worden.

Wat is nodig om dat te realiseren?

- Het op een zodanig niveau brengen dat de lestarieven meer aansluiten bij de in de regio geldende tarieven. Er kan - naast de reguliere indexeringen - gefaseerd worden overgegaan tot een verhoging van 10 tot 15% ten opzichte van de huidige tarieven. Bij genoemde percentages blijven de tarieven relatief laag. En blijft de toegankelijkheid in stand. De verhoging doet tevens recht aan de gestegen energie- en schoonmaaklasten. En de gestegen personeelskosten. Tevens is van belang jaarlijks af te wegen of een stijging van de tarieven, gelet op de kostenontwikkeling, vereist is.
Per saldo levert een verhoging van de lesgelden met 10%, inclusief het aan alle deelnemers verzoeken van lesgelden, op jaarbasis naar verwachting circa € 30.000 aan extra baten op. In het geval wordt geopteerd voor een verhoging van 15% is sprake van ruim € 42.000 extra inkomsten. Dit bij een gelijkblijvend aantal deelnemers en leerlingen.
- Op termijn zou overwogen kunnen worden om de tarieven voor individuele les gelijk te stellen aan de tarieven die in de ZZP-constructie minimaal worden gevraagd. Daarmee wordt gelijkstelling gerealiseerd tussen Bloemendaalse en niet-Bloemendaalse leerlingen. Maar ook tussen de hoogte in de tarieven tussen Bloemendaal en de andere regiogemeenten.
- Het vragen van huur voor alle activiteiten die worden aangeboden en niet plaatsvinden vanuit de (kostenplaats) Muziekschool. Dit betreft op dit moment het Duin en Kruidkoor en enkele incidentele activiteiten.
- Het blijven monitoren of de huurtarieven marktconform en/of vergelijkbaar zijn met regionale tarieven voor vergelijkbare ruimten. Het zo nodig aanpassen van de huurtarieven.
- Het proactief inzetten op de verhuur van ruimten.

Transparantie

Dit geldt voor het aanbod, de financiering en de begroting. Van belang is een makkelijk vindbaar aanbod. Zowel via de website als op andere locaties in de gemeente (zoals de scholen, kinderopvang, de bibliotheek, het gemeentehuis, Welzijn Bloemendaal). Deze kernwaarde betekent voor ons ook dat er een transparante en realistische begroting voor de Muziekschool is. En een helder financieringskader waarbinnen kan worden geopereerd. Tot slot impliceert de kernwaarde voor ons de opstelling van een inhoudelijk en financieel helder jaarverslag over het muziekonderwijs en de Muziekschool.

Wat is nodig om dat te realiseren?

- Een actualisering van de begroting op kostenplaatsniveau op basis van de werkelijke kosten van de afgelopen jaren. En op basis van werkelijke inkomsten. Waarbij ook rekening wordt gehouden met reële toekomstige kosten en inkomsten. Zodat sprake is van een realistische begroting, waarop gestuurd kan worden.
- Een helder inhoudelijk en financieel jaarverslag. Zodat de controlefunctie van de raad goed kan worden uitgevoerd.
- Inzicht in de ontvangen aanvullende bijdragen en subsidies.

➤ **Heldere sturing en regie**

Gelet op de kansen die de inzet van een muziekschool biedt voor de inwoners van de gemeente Bloemendaal, is het van belang daar goed op te sturen. Daarmee wordt nadrukkelijk niet bedoeld het sturen op de inhoudelijke werkwijze ten behoeve van het leren bespelen van een instrument. Dat is de expertise van de directie en de docenten van de Muziekschool. Wel wordt bedoeld het sturen op de inhoudelijke samenhang en afstemming met andere partijen op cultureel en maatschappelijke vlak. En op het sturen van een zo doelmatig mogelijke financiële inzet. De wijze waarop hangt af van de organisatievorm waarvoor geopteerd wordt (zie hiervoor paragraaf 3.7).

Wat is nodig om dat te realiseren?

- Een duidelijke rolverdeling en heldere inbedding van taken en verantwoordelijkheden.
- Duidelijke (inhoudelijke en financiële) kaders.

3.7 Scenario's organisatievorm

De geformuleerde ambities en doelen die ons voor het buitenschools muziekonderwijs voor ogen staan, vragen om een actieve, ondernemende houding, een flexibele inzet én een organisatievorm van de Muziekschool die daarbij past. Op zich kan hetgeen wordt gevraagd vanuit verschillende organisatievormen worden bereikt: zowel vanuit de huidige publieke vorm als vanuit een geprivatiseerde organisatievorm.

De volgende **aandachtspunten** zijn in het traject om te komen tot een keuze voor een organisatievorm van belang:

➤ **Helderheid over het financieel kader**

Kijken we naar de opbouw van de begroting (kostenplaatsniveau) en de werkelijke uitgaven en inkomsten van de Muziekschool dan lopen de bedragen per onderdeel - en als geheel - op dit moment sterk uiteen. Dit maakt het bij een keuze voor continueren van de gemeentelijke status lastig om op een zorgvuldige wijze financieel te sturen en om de totale kostenplaats flexibel in te kunnen zetten. En bij een keuze voor verzelfstandiging van de Muziekschool om de daadwerkelijk vereiste subsidiebijdrage te kunnen bepalen. In beide gevallen is het derhalve van belang dat het financiële beeld (voor de nabije jaren) helder is. Dit vereist op korte termijn een nadere analyse. Hier is de gemeentelijke organisatie inmiddels mee gestart.

➤ **Helderheid over de huisvesting**

Los van de organisatievorm wordt ingezet op het optimaal benutten van de kansen die het gebouw biedt. Zodat het pand niet uitsluitend wordt benut voor het bieden van muziekonderwijs, maar ook voor

een bredere culturele inzet (bijvoorbeeld tentoonstellingen of filmmiddagen) en een inzet gericht op andere activiteiten in het sociaal domein. En dit in verbinding met partijen uit andere werkvelden.

Gelet op de huidige staat van het pand vereist dit in ieder geval uitvoering van het geplande groot onderhoud. De vraag die voorligt is of ervoor wordt geopteerd om over te gaan tot een renovatie en modernisering van het pand tot een toekomstbestendig, veilig en duurzamer gebouw. En zo ja, wanneer. Het ligt in de rede dat in dat geval een optimalisering van het gebruik kan plaatsvinden. Met als resultaat dat het gebouw niet meer uitsluitend wordt gezien als de Muziekschool, maar veeleer als een bruisend centrum waar allerlei activiteiten plaatsvinden gericht op ontmoeting en ontplooiing van alle inwoners. Indien hiervoor in de huidige raadsperiode wordt geopteerd vereist dit zo spoedig mogelijk nader onderzoek, c.q. een plan gericht op mogelijkheden en kosten en besluitvorming. Met betrekking tot de kosten van de verduurzaming (overgang naar een hoger energielabel) kan als indicatie al worden verwezen naar het gestelde in de rapportage van Adviesbureau Berenschot²⁵.

➤ **Helderheid over de ondersteuning bij het binnenschoolse muziekondersteuning en de rol daarbij van de Muziekschool**

Ook hierbij geldt dat het - los van de keuze qua organisatievorm - van belang is op welke wijze de gemeente de ondersteuning van het binnenschools onderwijs wil vormgeven. En welke rol de Muziekschool daarbij vervult. Oftewel, welke taak het concreet betreft. Geadviseerd wordt met betrekking tot dit onderwerp separaat besluitvorming te laten plaatsvinden. Zie tevens het gestelde in het kader op pagina 17.

➤ **Helderheid richting medewerkers en docenten Muziekschool**

Los van de keuze die qua organisatievorm gemaakt wordt is het van belang via een open communicatie, de medewerkers en docenten van de Muziekschool duidelijkheid te geven over en mee te nemen in het traject. Uit de ten behoeve van deze notitie gehouden gesprekken blijkt dat de onzekerheid over het vervolg door hen als lang wordt ervaren, ondanks het begrip voor de vereiste zorgvuldigheid van de besluitvorming.

➤ **Helderheid over de vereiste en aanwezige expertise**

De geschetste ambities en doelstellingen vereisen nadere inzet en wellicht andere competenties en of expertise dan hetgeen nu aanwezig is bij de docenten en medewerkers van de Muziekschool. Het is van belang dat de medewerkers en docenten van de Muziekschool geëquipeerd zijn om de omslag te kunnen maken en in staat zijn om conform de neergelegde ambities te werken. En om - in geval van verzelfstandiging - op afstand van de gemeente als zelfstandige partij te kunnen acteren. Dit vereist nadere analyse. En zorgvuldigheid qua snelheid van het proces. Het vormt tevens een risico in het geval de discussie over de toekomst van het muziekonderwijs en de Muziekschool zich verengt tot een uitsluitend technisch en financieel traject.

In het volgende schetsen we de mogelijke organisatievormen. Uitgaande van het behoud van de Muziekschool gaan we daarbij **niet** in op vormen als een collectief (vereniging of coöperatie) of netwerkorganisatie van zelfstandige muziekdocenten of een privéschool. We beperken ons - in willekeurige volgorde - tot de volgende 3 scenario's:

- A. Voortzetting van de publiekrechtelijke organisatievorm;
- B. Voortzetting van de publiekrechtelijke organisatievorm, aangevuld met een adviescommissie;
- C. Overgang naar een verzelfstandigde organisatie (privaatrechtelijke organisatievorm). Dit in de vorm van een stichting met een bestuur en directiemodel of een raad van toezichtmodel.

3.7.1 Scenario A: Voorzetting publiekrechtelijke organisatievorm

Dit scenario betekent dat we ons richten op de werkzame elementen van de huidige structuur in plaats van op een ander model. Dit vanuit de gedachte dat wat er nu staat een geschiedenis heeft en zich heeft ontwikkeld binnen de lokale context. Om te voldoen aan de geformuleerde ambities wordt als basis uitgegaan

²⁵ Rapportage Berenschot (pagina 20); de kosten van overgang naar energielabel A worden door het bureau geraamd op € 250.000.

van hetgeen de afgelopen jaren is bewerkstelligd en wordt bijgestuurd op de geconstateerde kansen en hiaten. Concreet gaat het om het zetten van de volgende stappen.

Verzakelijking

- Overgaan tot een verhoging van de lestarieven - aanvullend op de gebruikelijke indexering - van 10% in het cursusjaar 2024-2025 en 15% in het cursusjaar 2025-2026 ten opzichte van de huidige tarieven. En vervolgens jaarlijks afweging of een nadere verhoging gewenst is.
- Vanaf het komende cursusjaar een tarief vragen voor alle structurele activiteiten die onder de noemer van de Muziekschool worden aangeboden en plaatsvinden vanuit de (kostenplaats) Muziekschool.
- Vanaf het komende cursusjaar huur vragen voor alle structurele activiteiten die plaatsvinden in de Muziekschool.
- Per direct huur vragen voor alle incidentele activiteiten die plaatsvinden in de Muziekschool.
- Meer inzetten op de verhuurmogelijkheden van het pand. Dit is een continu proces.

Begroting en jaarverslag

- Zo snel mogelijk actualiseren van de begroting op kostenplaatsniveau op basis van actuele posten en de werkelijke kosten en inkomsten van de afgelopen jaren. Waarbij rekening wordt gehouden met reële toekomstige kosten en inkomsten. Zodat sprake is van een realistisch financieel kader, c.q. een realistische begroting, waarop gestuurd kan worden door de gemeente en specifiek door de directie van de Muziekschool.
- Bij de opstelling van de kostenplaats rekening houden met de mogelijkheid van flexibele inzet. Opdat door de directie van de Muziekschool kan worden ingesprongen op actuele ontwikkelingen.
- Opstellen en tijdig aanleveren van een helder inhoudelijk en financieel jaarverslag door de directie van de Muziekschool.

Juridisch

- De Verordening tot regeling en instandhouding van een gemeentelijke muziekschool (raadsbesluit van 15 december 1977) is verouderd en op onderdelen niet meer van toepassing. Deze verordening op korte termijn intrekken, c.q. actualiseren.

Arbeidsrechtelijk

- Op dit moment wordt landelijk gezien op welke wijze de laatste instellingen voor kunsteducatie die onder de Cao Gemeenten vallen (zoals de Muziekschool), kunnen worden ondergebracht bij de Cao Kunsteducatie. Deze verandering gaat plaatsvinden, ongeacht de organisatievorm. En zal bij continuering van de gemeentelijke, publiekrechtelijke status van de Muziekschool vanuit de gemeentelijke organisatie worden begeleid.

Plek in de organisatie

- Het ligt in de rede dat bij continuering van de gemeentelijke status de Muziekschool niet alleen onderdeel gaat uitmaken van het Domein Sociaal - zoals nu vanuit praktisch oogpunt het geval is - maar dat de directie ook formeel en organisatorisch zo snel mogelijk gaat vallen onder de betreffende Domeinmanager. Dit geeft helderheid qua inhoudelijke en financiële verantwoordingslijn en vergemakkelijkt de verbinding met de andere beleidsvelden die van belang zijn bij de integrale doorontwikkeling van de Muziekschool. Het zorgt tevens voor een heldere regierol. Tot slot maakt het de afstand tussen de Muziekschool en de organisatie kleiner: de Muziekschool kan meer dan nu worden gezien als deel van de gemeentelijke organisatie.
- Het zo snel mogelijk invulling geven aan frequent formeel overleg van de directeur van de Muziekschool met de gemeentelijke accounthouders op het gebied van in ieder geval Beleid, HRM, Beheer en Financiën.

Begeleiding medewerkers

- Maatwerk bij het begeleiden van medewerkers en docenten.

Het realiseren van de geschetste ambities en doelstellingen zal voor een deel van de docenten een grote verandering betekenen. Voor zover medewerkers en docenten hierbij ondersteuning behoeven, kan dit, met inzet van het opleidingsbudget, worden geboden.

Accommodatie

- Overgaan tot de uitvoering van groot onderhoud
Geadviseerd wordt zo snel mogelijk over te gaan tot uitvoering van het in 2024 geplande groot onderhoud. Dit vergemakkelijkt de verhuur van ruimten. Hierbij kan worden bezien of in dit kader ook een volwaardige wacht- en ontvangstruimte kan worden gerealiseerd die ook kan dienen als (gezellige) ontmoetingsruimte. En kan worden nagegaan of na realisatie bij de inzet van deze ruimte een rol kan worden gespeeld door vrijwilligers. Ook kan worden bezien of bij intensivering van de verhuur de inzet van een conciërge een meerwaarde heeft.

Inhoudelijk

- Inzetten op een doorontwikkeling van de aanpak om verbindingen te realiseren met overige activiteiten en partijen op het vlak van cultuur, zorg en het brede sociaal domein. Dit is een continu proces.
- Inzetten op het realiseren per cursusjaar 2024-2025 van aanbod in de dorpskernen Bennebroek en Vogelenzang. Hiertoe starten met pilots (met enkele instrumenten) en in contact treden met partijen die ruimte beschikbaar hebben én waarmee een meerwaarde kan worden gerealiseerd (zoals buitenschoolse opvang en onderwijs).
- Zorgdragen per schooljaar 2024-2025 voor nadere afstemming en samenwerking met de scholen voor primair onderwijs ten behoeve van de doorstroming van leerlingen van binnenschools naar buitenschools muziekonderwijs.
- Zorgdragen voor voldoende beleidsvrijheid om een doorontwikkeling qua aanbod en methodieken te kunnen maken en innovatief en flexibel te kunnen werken. Dit is een continu proces.
- Voor het realiseren van de innovatieopgave en doorontwikkeling tijdelijk specifieke inzet aan de Muziekschool toevoegen. Hiervoor de Brede SPUK-uitkering 2024-2025 inzetten (onderdeel versterken sociale basis).

Profilering

- De Muziekschool als kwalitatief hoogstaand, met een eigentijds aanbod op het vlak van muziekonderwijs en in samenhang met aanbod uit andere beleidsvelden positioneren. En daarmee profileren. Zorgdragen voor frequente communicatie via een geactualiseerde website en via overige media-uitingen. Dit is een continu proces.
- Inzetten op het geven van uitvoeringen op diverse gelegenheden. Dit is een continu proces.

Opdracht directie

Indien wordt geopteerd voor het continueren van de huidige organisatievorm wordt geadviseerd de directie van de Muziekschool te verzoeken - binnen de gestelde juridische, financiële en organisatorische kaders - zo spoedig mogelijk een uitvoeringsplan op te stellen om te komen tot een gestructureerde, proactieve aanpak van de inhoudelijke doorontwikkeling, verzakelijking, innovatie en profilering, zoals opgenomen in paragraaf 3.6.

Vervolgens is van belang dat om dit plan, na instemming door het college, qua voortgang frequent te monitoren. Dit via de organisatorische lijn.

3.7.2 Scenario B: Voortzetting publiekrechtelijke organisatievorm aangevuld met een adviescommissie

Bij dit scenario gaat het college - aanvullend op de stappen die genoemd zijn bij Scenario A - over tot de instelling van een Adviescommissie Muziekschool. Dit op grond van artikel 84 van de Gemeentewet.

Betreffende commissie kan gevraagd en ongevraagd advies aan het college uitbrengen over alle zaken die betrekking hebben op de doorontwikkeling van de Muziekschool. Daaronder vallen: het realiseren van de doelstellingen gericht op innovatie (zowel qua methodiek als inhoud), de verbinding met andere partijen, de

optimalisering van de bereikbaarheid en toegankelijkheid, de vergroting van de zichtbaarheid en de betere benutting van het gebouw.

De extra expertise van de leden van een dergelijke adviescommissie zien we als meerwaarde bij het realiseren van de doelstellingen die we nastreven, als bijdrage aan de voorgestane professionalisering en verzakelijking van de Muziekschool en als ondersteuning van de directie. Maar ook als een instrument om de lokale gemeenschap meer te betrekken bij de doorontwikkeling van de Muziekschool.

Van belang hierbij is dat de samenstelling van de leden zo veel mogelijk een afspiegeling is van de Bloemendaalse samenleving, dat de leden afkomstig zijn uit de gemeente, dat de kennis en ervaring van de leden evenwichtig over de commissie is verdeeld en dat de participatie van de leden niet onverenigbaar is met hun functies of rollen.

Indien wordt geopteerd voor Scenario B gelden alle stappen die zijn gemeld bij de beschrijving van Scenario A. Daarnaast is sprake van de volgende stap:

- Besluitvorming door het college om te komen tot de instelling van een Adviescommissie Muziekschool en het nemen van de vervolgstappen om tot implementatie te komen. Waaronder het duidelijk regelen van de taken van de commissie, de wijze van het geven van advies, de frequentie van overleg, het bepalen van het aantal leden, de zittingsduur en de vereiste expertise. Waarna vervolgens de leden door het college kunnen worden geworven en benoemd.

Wellicht ten overvloede wordt erop gewezen dat hiermee niet wordt geopteerd voor de instelling van een bestuurscommissie op grond van artikel 83 van de Gemeentewet²⁶. In dat geval zou het college moeten besluiten tot een formele overdracht van zijn bevoegdheden (in feite delegatie). Terwijl er feitelijk gezien in het voorliggende geval geen enkele aanleiding is voor een dergelijke, juridisch gezien zware, wijziging in de collegebevoegdheden.

Tot slot wordt opgemerkt dat een Adviescommissie Muziekschool kan fungeren als pilot om bij positieve ervaringen door te ontwikkelen tot de instelling van een bredere Adviescommissie Cultuur. Geadviseerd wordt om bij keuze voor dit scenario deze afweging aan de hand van een evaluatie 2 jaar na de start van de Adviescommissie Muziekschool te doen.

3.7.3 Scenario C: Overgang naar een verzelfstandigde organisatie (privaatrechtelijke organisatievorm)

In dit scenario wordt overgegaan van een gemeentelijke muziekschool naar een zelfstandige organisatie. Dit betekent een wijziging van organisatievorm: van publiekrechtelijk naar privaatrechtelijk. Met afstand tussen beleid en de uitvoering: de gemeente bepaalt het "wat" en laat het "hoe" over aan de verzelfstandigde organisatie. Waarbij de ondersteuning door de gemeente zich beperkt tot subsidiënt. En mogelijk - afhankelijk van de keuze - tot verhuurder van de accommodatie.

Ook via een privaatrechtelijke organisatievorm kunnen de geformuleerde ambities en doelstellingen worden gerealiseerd, zij het dat de regie en sturing dan uitsluitend indirect - met name via de in het kader van de subsidieverstrekking gemaakte afspraken - bij de gemeente ligt.

We verwijzen voor de beschrijving van deze organisatievorm naar het rapport van Bureau Berenschot *Haalbaarheidsonderzoek duurzame verzelfstandiging gemeentelijke muziekschool Bloemendaal*, waarin - na beschrijving van diverse manieren waarop een verzelfstandiging vorm kan krijgen - wordt geadviseerd te opteren voor **externe verzelfstandiging²⁷ in de vorm van een stichting**.

²⁶ Bestuurscommissies kunnen sinds de Wet dualisering gemeentebestuur uit 2002 alleen worden ingesteld door het orgaan dat zijn bevoegdheid overdraagt, i.c. het college. Onder de oude Gemeentewet (vóór 2002) besliste uitsluitend de raad over instelling van bestuurscommissies. De bevoegdheden kunnen na overdracht niet meer door het bestuursorgaan worden uitgevoerd.

²⁷ Externe verzelfstandiging houdt in dat de taken voortaan uitgevoerd worden door een organisatie die over een eigenstandige rechtspersoonlijkheid beschikt die is gebaseerd op het privaatrecht.

Berenschot schetst bij de keuze voor een stichting de volgende **2 bestuursmodellen**:

❖ **Bestuur en directie-model**

In dit geval is sprake van een stichting met een bestuur als bevoegd gezag en met een directeur die verantwoordelijk is voor de uitvoering.

In een bestuur en directie-model is de directeur in dienst van de stichting en legt in die hoedanigheid rekening en verantwoording af aan het stichtingsbestuur. In dit model wordt het beleid vastgesteld door het bestuur en valt de voorbereiding en uitvoering van het beleid onder de directeur. Het stichtingsbestuur draagt de eindverantwoordelijkheid. De taken en verantwoordelijkheden die worden belegd bij de directie kunnen variëren en wordt vastgelegd in een reglement.

❖ **Raad van Toezicht-model**

In dit geval is sprake van een stichting geleid door een directeur-bestuurder die de organisatie aanstuurt met een Raad van Toezicht (RvT) als bevoegd gezag.

In het Raad van Toezicht-model is sprake van een directeur-bestuurder. Deze is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering daarvan. De RvT houdt toezicht op het bestuur van de stichting. Dit kan bijvoorbeeld door in de statuten vast te leggen dat bepaalde bestuursbesluiten vooraf goedkeuring vereisen van de RvT of dat bepaalde besluiten uitsluitend aan de RvT zijn voorbehouden. Naast een toezichthoudende rol heeft de RvT tevens een adviserende rol. Daarmee fungeert zij als klankbord voor de directie bij het ontwikkelen van beleid.

Berenschot geeft aan dat de gemeente op 2 manieren in formele zin invloed uitoefenen op de taakuitvoering door een stichting. Namelijk via:

- ❖ de formulering van de opdracht aan de stichting in combinatie met de subsidie die daarbij wordt verstrekt;
- ❖ de invulling van bestuurlijke zeggenschap volgens statutaire en andere regelingen. Denk aan het op voordracht van de gemeente benoemen van één of meerdere bestuursleden. Dit laatste - zijnde een bestuurlijk belang - leidt in combinatie met de subsidierelatie echter vaak tot conflicterende belangen.

Kosten bij verzelfstandiging

De benodigde **jaarlijkse theoretische subsidiebehoefte** is door Berenschot gebaseerd op het saldo van de (deels primitieve) gemeentebegroting 2021. Waarbij door Berenschot ter nuancering is gewezen op het feit dat deze cijfers betrekking hebben op de coronaperiode en dus wellicht niet geheel representatief zijn. Dit laatste lijkt inderdaad het geval te zijn. Inmiddels zijn actuelere gegevens bekend over de jaren 2021 t/m 2023. En is niet alleen gekeken naar de definitieve begroting, maar ook naar de werkelijke resultaten. Zie hiervoor **Grafiek 3**.²⁸

Kijken we naar de opbouw van de begroting (kostenplaatsniveau) en de werkelijke uitgaven en inkomsten van de Muziekschool dan lopen de bedragen per onderdeel - en als geheel - in de afgelopen jaren uiteen. Dit maakt het op dit moment lastig om de daadwerkelijke benodigde subsidiebijdrage te bepalen. Zoals eerder opgemerkt vereist dit nadere analyse. En is daar binnen de organisatie reeds mee gestart.

In grote lijn kan echter worden gesteld dat de **basissubsidie** (subsidie voor het eerste jaar) bij de keuze tot verzelfstandiging niet verschilt van de gemeentelijke bijdrage die vereist is bij het continueren van de huidige publiekrechtelijke status. Anders gezegd, de basis subsidiebehoefte is feitelijk **gelijk aan de gemeentelijke bijdrage** bij continuering van de huidige organisatievorm.

Meer helderheid is er met betrekking tot de vereiste aanvullende bijdragen bij het overgaan naar een verzelfstandigde organisatie. Een verzelfstandiging brengt kosten met zich mee.

²⁸ De begrotingscijfers over 2021 wijken daarbij af van de gegevens in het rapport van Berenschot: in Grafiek 3 is gebruik gemaakt van de definitieve begrotingscijfers, Berenschot heeft nog deels gebruikgemaakt van de cijfers van de primitieve begroting. Ook is in Grafiek 3 het bedrag van de ondersteuning op de scholen buiten beschouwing gelaten.

Deze kosten zijn in het rapport van Berenschot als volgt opgenomen.

➤ **Structurele kosten (als aanvulling op de basissubsidie): afgerond € 80.000,-**

Dit betreft:

- **Verborgene kosten** geraamd op circa € 50.000,-
Deze kosten worden nu ook gemaakt, maar zitten versleuteld in de gemeentelijke begroting. Dit betreft onder andere personele inzet: financiële administratie en financieel advies, ICT, inzet HRM, beheer en inkoop. Maar ook zaken als een ziekteverzuimverzekering, de ARBO-regeling en inventaris en kantoorbenodigdheden. Berenschot heeft dit bedrag op grond van de van toepassing zijnde normbedragen berekend. Vanaf het moment van verzelfstandiging zal de stichting zelf zorg moeten dragen voor de financiële administratie, loonadministratie, HRM, arbodiensten en ziekteverzuimverzekering.
- **Extra kosten** geraamd op circa € 30.000,-
Dit betreft kosten die - aanvullend - noodzakelijk zijn voor een zelfstandige muziekschool, zoals: een accountantsverklaring, PR & Marketing en de voeding van een instrumentenfonds.

Als kanttekening merken we op dat deze kosten - met uitzondering van de accountantsverklaring ad circa € 10.000,- - naar verwachting ook vereist zijn bij de doorontwikkeling van de Muziekschool als deze de gemeentelijke status behoudt. Dit hangt mede samen met de concrete opbouw van de kostenplaats van de Muziekschool in de gemeentebegroting.

➤ **Eenmalige kosten: circa € 210.000**

Dit betreft:

- **Weerstandsreserve**, geraamd op **minimaal € 150.000**
Het meegeven van weerstandsvermogen (bruidsschat) dient om een reserve te vormen binnen de stichting. Het weerstandsvermogen heeft als functie om schommelingen in de benodigde liquiditeit en eventuele tegenvallers binnen de jaarlijkse exploitatie te kunnen opvangen, zonder dat de continuïteit van de verzelfstandigde Muziekschool in gevaar komt.

Adviesbureau Berenschot wijst er daarbij op dat deze bijdrage ook geleidelijk kan worden opgebouwd. Of dat de gemeente in plaats hiervan het gebouw schenkt of de garantie geeft bij te springen ingeval de Muziekschool dat nodig heeft.

- **Eenmalige advieskosten** bij de opstart van de stichting van **€ 20.000**.
- **Overige frictiekosten**, verbonden aan de overgang naar de Cao Kunsteducatie, door Berenschot geraamd op **€ 40.000**.

Als kanttekening merken we op dat de overgang naar de Cao Kunsteducatie ook bij het continueren van de publiekrechtelijke organisatievorm naar verwachting kosten met zich mee zal brengen.

Desintegratiekosten

Bij verzelfstandiging ontstaat er ook een neveneffect: namelijk minder inzet vanuit de gemeentelijke organisatie. Door het onderbrengen van de uitvoerende taken in een verzelfstandigde organisatie gaan de ondersteunende taken ook over naar deze organisatie. Hierdoor neemt de omvang van de gemeentelijke organisatie echter - gelet op het geringe aantal uren per medewerker dat dit betreft en het veelal incidentele karakter - niet af. Er zullen dan ook niet of nauwelijks kosten vrijvallen doordat bepaalde inzet niet meer wordt geleverd.

Budgetten die niet worden overgedragen

In de gemeentebegroting zijn kosten opgenomen voor de opstalverzekeringen en de dotatie onderhoudsvoorziening. Deze worden, er van uitgaande dat het pand in eigendom van de gemeente blijft, budgettair niet overgedragen. De gemeente blijft als eigenaar van het gebouw verantwoordelijk voor het groot onderhoud en opstalverzekering.

Financiële afweging

Kijken we naar de argumenten om het muziekonderwijs te verzelfstandigen dan gebeurt dit veelal als voorbode om bezuinigingen te realiseren. Hoewel de aanleiding van het traject een bezuinigingsvoorstel in de Kadernota 2021 was, is in het verdere verloop van het proces aangegeven dat een besparing niet het primaire doel is. Maar veeleer de bredere afweging. We zagen dat de gemeentelijke bijdrage aan de Muziekschool de afgelopen jaren procentueel onder het landelijke gemiddelde was, zoals berekend door de Cultuurconnectie. En lager kan worden bij verhoging van lesgelden en hogere inkomsten vanuit verhuur. Een zelfstandige organisatie brengt - indien wordt uitgegaan van subsidiëring uitgaande van het huidige saldo-niveau plus de vereiste extra bijdragen - in ieder geval in de beginjaren hogere kosten met zich mee.

Inhoudelijke afweging

Dat laat onverlet dat er argumenten zijn om te opteren voor verzelfstandiging. Zoals een vergroting van de afstand tussen beleid en de uitvoering. De uitvoering van muziekonderwijs lijkt inmiddels geen taak van gemeenten meer: de Muziekschool is wat dat betreft inmiddels een unicum in Nederland. In de gevallen dat een gemeente het muziekonderwijs ondersteunt, is dat veelal middels subsidiëring met een vast bedrag aan een verzelfstandigde organisatie.

Ook bij de keuze voor een verzelfstandigde organisatie kan worden ingezet op het realiseren van de in paragraaf 3.6 geformuleerde ambities en doelstellingen. De regie en sturing daarop vanuit de gemeente na de verzelfstandiging is dan uitsluitend indirect: met name via de in het kader van de subsidieverstrekking gemaakte afspraken. Deze wijziging van rol in van regie en sturing is overigens vaak het belangrijkste argument om een muziekschool los te maken van de gemeentelijke organisatie. Door verzelfstandiging ontstaat een zakelijke en transparante verhouding tussen de uitvoerende organisatie en de gemeente (scheiding van rollen).

De meerwaarde die een verzelfstandiging van de Muziekschool met zich meebrengt is een stimulering van het cultureel ondernemerschap. In de zin van een zo breed mogelijk, betalend publiek interesseren voor muziekonderwijs en tegelijkertijd als onderneming streven naar een sluitende exploitatie. Door verbreding van het werkpakket, verdere kwalitatieve ontwikkeling, de ontwikkeling van meer activiteiten en het vergroten van de klantenkring neemt het exploitatieperspectief van een verzelfstandigde organisatie toe.

Een zelfstandige organisatie is zelf verantwoordelijk voor haar begroting, jaarrekening, inkomsten en uitgaven. Daardoor is optimale grip op de processen en vereiste tariefbijstelling bij stijgende kosten een voorwaarde. En ontstaat een meer zakelijke verhouding in vergelijking met de situatie waarin de kosten en inkomsten van de Muziekschool onderdeel uitmaken van de Programmabegroting. En tekorten daarbinnen opgevangen kunnen worden.

Door verzelfstandiging van de Muziekschool kan ook de culturele kracht toenemen. Een zelfstandige culturele organisatie wordt immers gestimuleerd om meer en ander publiek te bereiken. En, in vergelijking tot de Muziekschool als onderdeel van de gemeente, meer naar buiten te kijken. De verzelfstandigde organisatie heeft ook meer ruimte om met andere lokale of regionale organisaties samen te werken en/of een fusie aan te gaan. Anders gezegd, de Muziekschool moet los worden gemaakt van de gemeentelijke organisatie om als gelijkwaardige partij te kunnen integreren met andere private organisaties op cultureel vlak.

Tot slot wordt erop gewezen dat een zelfstandige organisatie zowel via het Bestuur- en directiemodel als via het Raad van Toezicht-model leidt tot de inzet van bestuursleden respectievelijk Raad van Toezichtleden die op de specifieke onderdelen van de organisatie expertise inbrengen.

Arbeidsrechtelijk

Bij overgang naar een verzelfstandigde organisatie is sprake van een (verplichte) overgang naar de Cao Kunsteducatie. Hiervoor zullen de vereiste stappen gezet dienen te worden. Het uitgangspunt hierbij is dat een werknemer na een overgang van onderneming dezelfde functie blijft uitoefenen.

Begeleiding medewerkers

Ook in dit geval is het van belang na te gaan of de vereiste expertise aanwezig is. Zowel bij de docenten als bij de directie en ondersteuning. Bij verzelfstandiging speelt dit temeer, omdat taken die nu door de gemeentelijke organisatie worden uitgevoerd in dat geval overgaan naar de instelling. Voor deze taken kan de stichting overigens als doorgroeiscenario opteren voor samenwerking of fusie met een andere muziekschool of partij op cultureel vlak.

Huisvesting

Ook bij dit scenario is van belang dat het groot onderhoud aan het gebouw - uitgaande van de situatie dat de gemeente eigenaar blijft - zo spoedig mogelijk plaatsvindt. En dat er helderheid komt over een eventuele renovatie en modernisering van het gebouw. Tevens is van belang na te gaan op welke wijze het pand in gebruik of in verhuur wordt gegeven.

Verzelfstandigingsplan

Voordat de verzelfstandigde organisatie kan worden opgezet, is een zorgvuldig proces vereist. Om de overgang naar de privaatrechtelijke organisatievorm te bewerkstelligen is nodig dat er een plan wordt opgesteld op grond waarvan besluitvorming over verzelfstandiging van de Muziekschool door de raad plaats kan vinden. Inclusief het opstellen van relevante en noodzakelijke (concept) documenten zoals een sociaal plan en een exploitatiebegroting. Ook dient, binnen de financiële kaders, besluitvorming plaats te vinden over een (meerjaren) subsidiëring door het college en de daarbij te maken afspraken.

Daarnaast dient natuurlijk rekening te worden gehouden met de respectievelijke rollen van de Ondernemingsraad - adviesrecht op voorgenomen besluit college - en het Lokaal Overleg - instemmingsrecht met betrekking tot sociaal plan -.

Eindresultaat zijn juridische stappen voor het oprichten en operationaliseren van de stichting op een dusdanige wijze dat deze goed in staat is de taakverantwoordelijkheden ter hand te nemen. Inclusief de overname van goederen (vlottende activa) na waardering via een openingsbalans.

3.7.4 Draagvlak docenten en medewerkers Muziekschool

Er komen veel zaken kijken bij een verzelfstandiging. Zeker wanneer sprake is van jarenlange historie en een geschiedenis als onderdeel van een grotere en in dit geval gemeentelijke organisatie. Ook voor de mensen die er werken kan deze verandering impact hebben en onzekerheid geven over de continuïteit van werkgelegenheid.

In het traject om te komen tot voorliggende rapportage is in individuele gesprekken ook de mening gevraagd van de docenten en medewerkers van de Muziekschool, als direct betrokkenen in het proces. Hieruit is naar voren gekomen dat men met name bezorgd is over het voortbestaan van de Muziekschool. Er is zorg dat de gemeente vanuit bezuinigingsoverwegingen besluit te stoppen met het aanbieden van muziekonderwijs. Men is van mening dat die stap makkelijker gemaakt wordt bij een subsidierelatie.

De voorkeur van de medewerkers en docenten - mede op basis van ervaringen met dergelijke trajecten elders - is een voortzetting als gemeentelijke muziekschool. Als dat niet mogelijk of politiek gewenst is, dan is er begrip voor een voortzetting in de vorm van een verzelfstandigde organisatie.

Maar in feite is de rode draad in de gesprekken: als de gemeente maar niet stopt met het ondersteunen van de Muziekschool. En - gelet op de als lang ervaren periode waarin men in onzekerheid verkeert - een tweede rode draad is: als de gemeente maar een besluit neemt.

3.7.5 Proces en planning

Voor Scenario A (voortzetting publiekrechtelijke organisatievorm) geldt dat de te nemen stappen om de geformuleerde doelstellingen te realiseren vanuit de gemeentelijke organisatie snel in gang gezet kunnen worden. Hetzelfde geldt voor Scenario B (voortzetting publiekrechtelijke organisatievorm aangevuld met een Adviesraad Muziekschool).

Voor Scenario C geldt dat de overgang naar de privaatrechtelijke organisatievorm tijd vergt. Naar verwachting kan dat - gelet op de te nemen juridische, personele, bestuurlijke en financiële stappen - eerst per 2026 worden gerealiseerd. Het proces en de planning treft u aan in **Schema 3**.

Geadviseerd wordt bij een keuze voor Scenario C in de jaren vóór de verzelfstandiging en zolang nog sprake is van de huidige organisatievorm (2024 en 2025) wel stappen ter realisering van de doelstellingen te zetten. Hierbij kan - waar mogelijk gezien de specifieke situatie - worden aangesloten bij de stappen, zoals genoemd in paragraaf 3.7.1 ten behoeve van Scenario A.

Schema 3 Proces en planning bij keuze voor Scenario C	
Mei-juni 2024	Bestuurlijke keuze scenario
Juli 2024	Collegebesluit voorgenomen verzelfstandiging van de Muziekschool
September 2024	Wensen en bedelingen gemeenteraad over het collegevoorstel tot verzelfstandiging en beschikbaar stellen budget inhuur voor Verzelfstandigingsplan
Oktober 2024 t/m januari 2025	Contracteren extern bureau en opstellen Verzelfstandigingsplan
Oktober 2024 t/m januari 2025	College stelt sociaal plan op
Februari 2025	Collegebesluit Verzelfstandigingsplan en sociaal plan
Februari - april 2025	Collegebesluit voor advies naar OR; sociaal plan voor instemming naar LO
Mei-juni 2025	Besluitvorming door college en raad op basis van het Verzelfstandigingsplan, inclusief advies OR en LO en inclusief sociaal plan
Juni t/m december 2025	Implementatie en uitvoering Verzelfstandigingsplan
Januari 2026	Start stichting

3.7.6 Vergelijking Scenario's A, B en C

In **Schema 4** is een overzicht opgenomen van de kenmerken van de drie scenario's.

Een belangrijk verschil tussen de scenario's is de wijze van sturing en regie. In de huidige publiekrechtelijke organisatievorm vindt dat op een directe wijze plaats. Bij een verzelfstandigde organisatie is dat indirecter, via afspraken bij de subsidieverstrekking en/of via een rol van de gemeente bij de aanwijzing van bestuursleden of bij de benoeming van de leden van de Raad van Toezicht. De beïnvloedingsmogelijkheden, het toezicht, de controle en openbaarheid zijn voor de gemeente via het scenario van een zelfstandige organisatie geringer. Daar staat tegenover dat een verzelfstandiging leidt tot de inzet van bestuursleden of Raad van Toezichtleden die specifieke expertise inbrengen. In Scenario B wordt, met behoud van de publiekrechtelijke organisatievorm, ingezet op het toevoegen van specifieke expertise via een Adviescommissie Muziekschool.

Het financiële risico bij een lager aantal leerlingen dan verwacht of bij ziekte en uitval van personeel is in Scenario's A en B, met de Muziekschool als onderdeel van de gemeentelijke organisatie, laag. Dit risico is groter voor een, relatief kleine, verzelfstandigde organisatie. Voor wat betreft de financiële bijdrage van de gemeente: die is - zeker in de beginjaren - voor de gemeente hoger bij een verzelfstandiging (Scenario C).

De meerwaarde van een verzelfstandigde organisatie ligt echter met name in de verwachte versterking van het cultureel ondernemerschap, onder andere gedreven vanuit de noodzaak tot een sluitende exploitatie. Door verbreding van het werkpakket, verdere kwalitatieve en innovatieve ontwikkeling, verzakelijking en het uitbreiden van de klantenkring neemt het exploitatieperspectief van een verzelfstandigde organisatie toe. Ook is er de mogelijkheid om vanuit een gelijkwaardige positie samenwerking met andere muziekscholen of cultuurpartners aan te gaan. En hiermee efficiency voordelen te behalen.

De in deze notitie geformuleerde ambities en doelen (paragraaf 3.6) kunnen zowel vanuit de huidige publieke vorm (eventueel aangevuld met een adviescommissie) als vanuit een geprivatiseerde organisatievorm worden gerealiseerd. De keuze tussen de scenario's A, B, of C is daarmee met name een **politieke afweging**: een keuze in de mate van sturing en regie, de wijze van toezicht en controle, de wijze van stimuleren van innovatie en doorontwikkeling en de wijze van financiering. En een afweging of de uitvoering van muziekonderwijs wel of niet nog bij een gemeentelijke organisatie past.

Schema 4: Scenario's organisatievorm Muziekschool	Scenario A	Scenario B	Scenario C
	Voortzetting huidige organisatievorm	Voortzetting huidige organisatievorm plus Adviesraad	Overgang naar verzelfstandigde organisatie
Kenmerken			
Juridische vorm	Publiekrechtelijk	Publiekrechtelijk	Privaatrechtelijk
Planning	Continuëren huidige vorm	Continuëren huidige vorm; adviesraad per seizoen 2024-2025	Per 2026 verzelfstandigd; tot dan: continueren huidige vorm
Arbeidsrechtelijke status	Gemeentewet Hoofdstuk 14 (nader moment: overgang Cao Kunsteducatie)	Gemeentewet Hoofdstuk 14 (nader moment: overgang Cao Kunsteducatie)	Overgang naar Cao Kunsteducatie (direct)
Afstand beleid en uitvoering	Gering	Gering	Groot
Sturing, regie, toezicht en controle door gemeente	Direct	Direct	Indirect: via subsidierelatie en mogelijke rol van gemeente bij aanwijzing bestuursleden of leden Raad van Toezicht.
Directie Muziekschool: organisatorische plek	Onderdeel Sociaal Domein, vallend onder Domeinmanager	Onderdeel Sociaal Domein, vallend onder Domeinmanager	Bestuur- en directiemodel: vallend onder bestuur en verantwoordelijk voor de uitvoering. Raad van Toezichtmodel: onder toezicht van RvT, verantwoordelijk voor beleid en uitvoering.
Toegevoegde expertise	Niet van toepassing	Via leden Adviescommissie Muziekschool met specifieke expertise	Via bestuursleden of leden Rvt met expertise op specifieke onderdelen
Financiële bijdrage op jaarbasis	<p>Jaarlijks conform begroting (saldo).</p> <p>Aanvullend is daarnaast naar verwachting vereist:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Structureel: kosten (PM) voeding Instrumentenfonds ☐ Eenmalig: kosten (PM) overgang naar Cao Kunsteducatie <p>Daarnaast is structureel sprake van:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Verborgen, niet zichtbare kosten ad circa € 50.000. 	<p>Jaarlijks conform begroting (saldo).</p> <p>Aanvullend is daarnaast naar (verwachting) vereist:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Structureel: kosten (PM) voeding Instrumentenfonds ☐ Structureel: kosten voor vergoeding van leden van de Adviescommissie Muziekschool (PM) ☐ Eenmalig: kosten (PM) overgang naar Cao Kunsteducatie <p>Daarnaast is structureel sprake van:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Verborgen, niet zichtbare kosten ad circa € 50.000. 	<p>Subsidie gebaseerd op basisbedrag (gelijk aan saldo 1^e jaar scenario A en B). Subsidiebedrag wordt in de regel in de daarop volgende jaren geïndexeerd.</p> <p>Aanvullend is aan subsidie vereist:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Structureel: verborgen kosten ad circa € 50.000 ☐ Structureel: extra kosten ad circa € 30.000 (accountant en instrumentenfonds) ☐ Eenmalig: weerstandsvermogen ad minimaal € 150.000 ☐ Eenmalig: kosten opstart stichting: € 20.000 ☐ Frictiekosten: € 40.000 (overgang Cao Kunsteducatie) <p>Daarnaast is sprake van:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Structureel: desintegratiekosten gemeente ☐ Eenmalig: inhuur voor opstellen Verzelfstandigingsplan ad PM.
Huisvesting	Geen wijziging huidige situatie. 2024: uitvoering groot onderhoud (€ 300.000) Bij renovatie en modernisering pand: nader onderzoek en besluitvorming van belang; kosten PM.	Geen wijziging huidige situatie. 2024: uitvoering groot onderhoud (€ 300.000) Bij renovatie en modernisering pand: nader onderzoek en besluitvorming van belang; kosten PM.	Afspraken gebruik of huur huisvesting van belang. 2024: uitvoering groot onderhoud (€ 300.000). Bij renovatie en modernisering pand: nader onderzoek en besluitvorming van belang; kosten PM.
Financiële risico's (in vergelijking)	Geringer dan bij scenario C. Eventuele tekorten worden in eerste instantie verwerkt in de Programmabegroting	Geringer dan bij scenario C. Eventuele tekorten worden in eerste instantie verwerkt in de Programmabegroting	Groter dan bij scenario A en B. Tekorten dienen te worden opgevangen door de verzelfstandigde organisatie.
Financiële risico's voor gemeente	Hogere uitgaven en/of lagere inkomsten van de Muziekschool vormen een risico voor de gemeente.	Hogere uitgaven en/of lagere inkomsten van de Muziekschool vormen een risico voor de gemeente.	Geen. Financiële risico van hogere uitgaven en/of lagere inkomsten ligt formeel bij de verzelfstandigde organisatie
Grip op bedrijfsprocessen	Optimaal mogelijk via dit scenario.	Optimaal mogelijk via dit scenario.	Noodzakelijk binnen dit scenario.
Realiseren ambities en doelstellingen	Mogelijk vanuit deze organisatievorm.	Mogelijk vanuit deze organisatievorm. Adviesraad vormt daarbij klankbord directie en college.	Mogelijk vanuit deze organisatievorm. Bestuursleden vormen daarbij klankbord directie.
Cultureel ondernemerschap (in vergelijking)	Geringer dan bij scenario C.	Geringer dan bij scenario C.	Groter dan bij de scenario's A en B. Organisatie is verantwoordelijk voor een sluitende exploitatie. Meer stimulans om zorg te dragen voor verbreding aanbod, zakelijk opereren, kwalitatief en innovatief doorontwikkelen. Meer mogelijkheden voor aanvragen bijdragen fondsen en voor groei aantal leden.
Samenwerking met andere partijen	Conform andere samenwerking vanuit de gemeente met partijen: niet op basis van gelijkwaardigheid.	Conform andere samenwerking vanuit de gemeente met partijen: niet op basis van gelijkwaardigheid	Op basis van gelijkwaardigheid. Kan leiden tot formele samenwerking of fusie.

Activiteit	2020-2021	2021-2022	2022-2023
AMV			
Speeltuonorkest	6	15	15
Muziek en Beweging	9	12	13
Subtotaal	15	27	28
Instrumentaal en vocaal onderwijs			
Blokfluit	4	3	6
Cello	15	16	19
Dwarsfluit	19	18	14
Fagot	3	3	4
Gitaar/basgitaar	52	48	29
Hobo	4	3	4
Toetsen	22	20	15
Klarinet	4	2	3
Piano	87	84	96
Saxofoon	2	1	1
Slagwerk	21	23	25
Trompet	15	17	14
Viool	27	25	27
Zang klassiek	4	6	8
Zang licht	6	11	11
Korte cursussen			2
Subtotaal	285	280	278
Orkesten en koren			
Subtotaal	36	55	43
Totaal leerlingen en deelnemers die het van toepassing zijnde tarief betalen	336	362	349
Activiteiten zonder tarief, met geringe bijdrage of incidenteel			
Bennebroeks/Vogelenzangs basisorkest (incidenteel/pilot)			31
Duin en Kruid Koor (gering tarief)		20	50
Muziek op schoot (geen tarief)			25
Subtotaal		20	106
Totaal aantal leerlingen en deelnemers	336	382	455

BIJLAGE 2: OVERZICHT TARIEVEN MUZIEKSCHOOL 2023-2024**Algemene Muzikale Vorming**

Speeltuonorkest	310
Muziek en Beweging	310

Vocaal en instrumentaal onderwijs*

Groepsles 30 min.	510
Groepsles 40 min.	617
Individueel 15 min. (een les in de twee weken)	418
Individueel 30 min.	818
Individueel 45 min.	1195
Individueel 45 min. (een les in de twee weken)	717

Ensembles en korte cursussen

Diverse orkesten inwoner gemeente Bloemendaal	220
Diverse orkesten inwoner buiten gemeente Bloemendaal	273
Diverse bands, inwoner gemeente Bloemendaal	220
Diverse bands geen inwoner gemeente Bloemendaal	273
Theaterkoor, inwoner gemeente Bloemendaal	220
Muziektheater voor kinderen, geen inwoner gemeente Bloemendaal	273
Popkoor, inwoner gemeente Bloemendaal	289
Popkoor,geen inwoner gemeente Bloemendaal	315
Korte cursus (groepsonderwijs), inwoner gemeente Bloemendaal	90
Korte cursus (groepsonderwijs), geen inwoner gemeente Bloemendaal	110
Korte cursus (individueel), inwoner gemeente Bloemendaal	263
Korte cursus (individueel), geen inwoner gemeente Bloemendaal	300